

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pekt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár pekt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, október 9.

Mai számunk főbb közleményei:

Tüntet a néppárt.
Az aradi mentők.
A pótdadó újabb csökkenése.
Wekerle a királynál.
Lehár új operettje.
Bajok a mérnöki hivatalban.
Jogász és cigányleány szerelme.
Bonyodalmak „A szűz” körül.
Egy évig nem beszélt.
Tarkaságok.

A személyi pótlékok.

Arad, október 8.

A hármass bizottság, amely minden esztendőben egyszer, a költségvetés tárgyalására szokott összegyűlni, elhatározta, hogy a város több főtisztviselőjének személyes pótlékot ad. A bizottságban több konkrét javaslat történt, végül azonban a polgármesterre bízta, hogy a közgyűlés elé tegyen javaslatot arról, kiket tart, szolgálataiknál fogva a személyi pótlékokra érdemeseknek és megéretteknek.

Mondjuk ki: nem rokonszenves ügy. A mohó törekvés közben, amely a pótdadót a garasok megtakarításával leütni igyekszik, a kiadások szaporítását jelenti. Emellett pedig a mód, amelylyel történik, sikamlós lejtőre visz. Mihelyt — különösen a nyilvánosságot jelentő plénum előtt — arról van szó, hogy ki érdemes, ki méltó a személyi pótlékokra: az ellenkezőjét

senki se fogja vitatni. És így, kevés kivétellel, az egész városi tisztikaron végig lehetne menni, különösen, ha a pótlékokra való kvalifikációhoz azt is hozzávesszük, hogy kire fér rá. Mindenkinek azonban személyi pótlékot adni nem lehet.

Mégis, azoknak a javaslatoknak, amelyek ma a hármass bizottságban a személyi pótlékokra nézve történtek, igaz és jogos alapjuk van. Maga az a tény, hogy a közigazgatásnál dolgozók illetménye sokkal kevesebb, mint a mennyire a maguk képesítése alapján magán alkalmazásban vagy önálló keresetben számíthatnának, indokoltá teszi ezeket a pótlékokat. Akárhány pénzintézet vagy gyár főtisztviselőjének — a vezérigazgatói fizetésekről nem is szólunk, — nagyobb javadalmazása van, mint a város ügyosztályai vezetőinek. S magának a közszolgálatnak megbízhatósága, pártatlansága, a polgárok sorsa fölött döntő egyének függetlensége egyenesen kívánatosá teszi, parancsolja, hogy a felelős tisztviselőknek minél jobb javadalmazása legyen. Itt is áll az angol bíró fizetésére való utalás, hiszen többé és kevésbé, különböző formák alatt, itélkező hatáskört töltenek be ezek a főtisztviselők is.

Habár a város takarékos hajlandóságát érinti is, ettől elzárkózni nem szabad, s miután nincs más formája, a személyi pótlék formájában kell meg-

adni. A törvényhatóságot ebben nem éri joggal a könnyelműség vádja, hiszen azt teszi, amit minden vállalat, minden munkaadó a maga üzlete, üzeme érdekében tesz. Miután az önzetlen lelkesedésnek kora mindjobban alkonyodik: jó munkát, koncepciót csak a jól díjazott munkástól lehet várni.

Ebből azonban kettő következik, amely a személyi pótlékok kissé kényes ügyénél ki kell, ha mindjárt nem is ujságképen, teregetnünk. A magánvállalatok, pénzintézetek nagyobb fizetést adnak az embereiknek, mint a közigazgatás. Ez a nagyobb fizetés azonban csak befektetés, amely megtérül azokban a nyereségekben, amiket az illető tisztviselő ügyessége, agilitása, üzletszerző, jó számító képessége terel az illető vállalat pénztárába és mérlegébe. És ezért nem lehet szörnyűködni a vezérigazgatói magas jövedelmeken: mert az evvel járó kiadást ez a vállalatnak megéri, vagy rossz magyarsággal: behozza. A közigazgatás funkcióiban azonban az általános felfogás improduktív valamit tekint. Szabályok szerint, egyformán járó gépet lát a hivatalban, amely mindenképpen egyformán jár; az tehát, ha többet költünk rá, csak a kiadások szaporulatát jelenti, amelyet a gép elnyel, de vissza nem ad. Ez nincs így s ennek nem is szabad így lenni. Eppen a főtisztviselőknek áll módjukban, az ő buzgalmukon, tu-

Lóháton.

Írta: Balázs Ignác dr.

Csak rá kell nézni Weisz Móra s legott tisztában vagyunk vele, hogy nem lóra termett férfi. Az alakja ugyanis éppen az ellenkezője annak, amit daliásnak szoktak nevezni. Mikor harmadéva a sorozáson megjelent, az orvosok nem győzték leolvasni róla a sok veleszületett fogyatkozást, melyek alapján örök időkre alkalmatlannak találtatott. És ez az ember mégis annyira megelégedett magáról, hogy fényes nappal lóra ült és ellovagolt az Örömvölgy-utcába, ahol a szive bálványá, Laufer Irén lakott.

Laufer Irént az a tisztesség érte, hogy egyszerre ketten bolondultak utána. A most említett Weisz Mór és Gergely János. A kettőt összemérve, az eredmény Weisz Móra nézve lesújtó. Gergely minden tekintetben különb a vetélytársnál, izmos, szálas, jóképű legény, míg Weisz a maga kaffer-ábrázatával s hajlott pipaszárláibaival azt a benyomást kelti, hogy közvetlen atyafiságban áll Konzullal, a tudós csimpánzzal. Laufer Irénnek tehát nem volt nehéz választania s elhatározására talán annak is volt némi befolyása, hogy Gergely János, mint kiszolgált fúrvézer, néhanapján lóháton jelent meg az ablaka előtt. Weisz Mór egyedül a lónak tulajdonította a Gergely szerencsésjét s elhatározta, hogy ő is lóra fog ülni.

A Turf-kávéházban, ahol mint pincér szolgált, mindennapos vendég volt Grünzweig Károly nagyfuvaros. Azt kérte meg Weisz Mór,

adna neki kölcsön egy jámbor paripát, olyat, melyre nyugodt lélekkel, testi épségének kockáztatása nélkül ráülhet.

— Minek magának a ló? Csak nem akarja lóháton felszolgálni a kapucint? — kérdezte gunnyal a fuvaros.

Weisz megmentarizta Grünzweignek, hogy az üdvössége függ a lótól s azzal leszerelte a fuvaros kötekedését.

— Nos, jól van — mondotta Grünzweig — adok magának kölcsön lovat. Macinak hívják s van olyan jámbor, hogy még egy pincért is megtűr a hátán.

Március elsején, egy vasárnapi napon, beállított Weisz a fuvaroshoz, hogy átvegye a lovat. Addig a városligeti körhintán trenirozta magát a lovaglásban. Az ünnepi kirándulásra stilszerűen kiöltözködött, a lábára térdig érő fekete kamáslit húzott, a fejét pedig egy zergeszakállas, zöld pörge kalap fődte. Akik látták, esküt mertek volna rá tenni, hogy ő a természetudósok által keresve-keresett összekötő kapcsol az ember és a majom közt.

Macit elővezették. Nemesak vezették, hanem tolták is. Olyan kelleltenül lépkedett, mintha röstelné, hogy meg kell szegnie a vasárnapi munkaszünetet. Weisz óvalosan közeledett a lóhoz s megkínálta egy darab fehér cukorral, melyet Maci megvetéssel utasított vissza.

— Csak kuglert eszik — jegyezte meg Grünzweig, mire a házbéliek, kik a ritka látványosságra összecsdültek, hangos kacagásra fakadtak.

Végre elérkezett a nagy pillanat: Weisz Mór két kocsislegény fölsegítette a lóra. Az első pillanatban Weisz nagyon boldogtalannak érezte magát. Sehogy sem tudta megtalálni az egyensúlyt a Mária Terézia-korabeli tornyos huszárnycsizmákban, melyet Grünzweig egyenesen az ő számára vásárolt a Teleki-téren. A kengyelvasat pedig éppenséggel alkalmatlannak találta. Grünzweig hasznos utmutatással szolgált neki s miután ráadta az áldását, utnak indította.

Lassu tempóban haladt Weisz Mór a Külső Baross-utcán át az Örömvölgy-utca felé, miközben aggódó figyelemmel kísérte a ló minden lépését. Ha valami meglepetés érte, hirtelen a nyeregkapába kapaszkodott. Utközben többször megveregette a paripát s bizalmasan Macikámnak nevezte. Maci baljósulása prűszköléssel felelt a nyájaskodásra, amitől Weisz ur összeresztent, mintha tüzes menykő csapott volna le mellette.

Ilyen módon ért kedvese lakása elé, melynek nyitott ablakában már ott várta a romantikus hajlamu Irén s kendőlobogtatással üdvözölte a szerelmes lovat. Ez volt Weisz Mór életének legboldogabb pillanata. Ugy érezte magát, mint egy győzelmes hadvezér. Diadal-mámorában annyira megelégedett magáról, hogy fölállt a nyeregben, hogy megölelje az imádott leányzó. Ebben a pillanatban Maci élesen fölnyihogott, aztán megvetette a lábát, a derekát behajította, majd hirtelen fölkaportotta, minek következtében Weisz Mór, mint egy gummilabda, a levegőbe röpült. Weisz Mór

dásukon és leleményességükön mulik, hogy a város milliós háztartásából a fölös és céltalan kiadásokat kiszorítsák, s hogy olyan kezdeményezéseket tegyenek, terveket segítsenek valósággá, amelyek vagy közvetlenül a város háztartását gyarapítják, vagy pedig a polgárság keresetének javítását, terheinek csökkentését teszik lehetővé. Igaztalanság lenne azt mondani, hogy a város közigazgatása teljesen üresen hagyta ezt a hatáskört. De azt meg kell állapítanunk, hogy a törvényhatóság, amely a méltányos és kijáró fizetésemelést megadja, egyúttal azt a kötelességet hárítja a tisztviselőkre, hogy ezt befektetésnek tekintsék, amely az ő tehetségük és munkabírásuk révén a polgárság, a közönség javára, s minél többszörösen megtérüljön.

S még egy felelősség jut rájuk. A személyi pótlék, ha érdem szerint jár is, igazságtalan, mert a jogos igények kielégítésében csak fél munkát végez. A törvényhatósági bizottságot sokszor éri, és alaposan, a vád, hogy csak a főtisztviselők sorsára gondol, a *kisztisztviselőkről* azonban megfélekedezik. Ez igaz, de a tisztviselők általános fizetésrendezését a törvényhatóság csak a közigazgatás vezetőinek hozzámmunkálásával végezheti el. Azokra a főtisztviselőkre, akiknek javadalmasítását a közgyűlés a kellő figyelemmel javítani fogja, hárul az erkölcsi kötelesség, hogy a tisztviselők általános fizetésrendezését mielőbb a valósághoz segítsék. Még pedig úgy, hogy az a városnak minél kisebb megterhelését okozza. Ők, az osztályvezetők tudják a hozzájuk beosztott munkatársakat úgy használni, az értéktelen és ideiglenes alkalmazottakat kisselejtezni, hogy lehetőleg a megtakarítás adjon alapot a fizetések javítására.

Köszönet helyett, — a minnek különben sincs helye — tehát ezt a

kettőt várja a közönség a főtisztviselőktől, akik a személyi pótlékban részesülni fognak: az egyiket a várossal, a város háztartásával szemben, a másikat dolgozótársak, a város egész tisztikara irányában.

Tüntet a néppárt.

A képviselőház ülése.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, október 8.

Tizenegy óra után néhány perccel nyitja meg Justh Gyula az ülést. A mai ülésen már sokkal kevesebb képviselő jelent meg, míg a néppárt, mely tegnap azt jelentette ki, hogy távolmaradással fog tüntetni, több taggal képviselve van. Kossuth Ferencet terembe lépésekor a függetlenségi párt élénk éljenzéssel és tapsokkal fogadja.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, jelenti az elnök, hogy Széll Kálmán összeférhetetlenségi ügyében a bizottság tagjai október 19-én lesznek kisorsolva. Bejelenti továbbá, hogy Hermán Ferenc mentelmi jogának megsértését írásban bejelentette. A mentelmi bizottsághoz utasított. Jelentést tesz az elnök az aradi gyászünnepeken való megjelenéséről is.

Fenyvesi Soma, a mentelmi bizottság előadója több mentelmi ügyről tesz jelentést.

Ezután a kivándorlási tanács négy tagjának megválasztására került a sor. A szavazásnál a néppárt elhagyta az üléstermet.

Midőn a jegyző Sziegieszku József alkotmánypárti képviselő nevét olvassa fel, a képviselő, ki a teremben tartózkodik, nem adja le szavazatát. Erre a függetlenségi pártról többen követelik, hogy Sziegieszku szavazzon.

Justh Gyula erre megmagyarázza, hogy titkos szavazás alkalmával senki sem köteles szavazatát leadni. Sziegieszku ezt annál kevésbé teheti, mert jelenleg összeférhetlenségi ügye van és mandátuma megtámadtatott.

Az elnök ezután a szavazást, melynek eredményét holnap hirdetik ki, befejezettnak nyilvánítja s a holnapi ülés napirendjét állapítja meg. E szerint holnap 10 órakor az indítvány-

és interpellációs-könyvek felolvasására kerül a sor, azután pedig a tárgyalásra elkészített 43 mentelmi ügyet tárgyalják.

Elnök az ülést negyed egy órakor bezárja.

Az aradi mentők.

*

Budapest, október 8.

A mentőknek az a cinikusan biztató jelmondata, hogy „mindenkit érhet baleset” annyira meggyőzte az emberiséget, mint még talán kevés közzsájon forgó igazság. A minden kellemetlen apró bajtól is irtózó életművésztől kezdve, az élet mostoha gyermekéig mindenki át van hatva bensőjében a tudattól, hogy az élet gyakran kellemetlen, de élni jó. Az embereknek ez a szerencsétlenségektől való félelme adta az anyagi eszközöket azokhoz a hol egyszerűbb, hol gazdagabb felszereléssel bíró mentőegyesületekhez, amelyek ma már, hála a kulturának, majdnem minden valamire való városban sok sok veszendő életet adnak vissza évente a köznek.

Itt a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület társalgójában önkéntelenül is eszembe jut, hogy bizony a mi városunk — Arad — a mentőügy tekintetében is messze mögötte áll a kívánalmaknak, melyek e tekintetben ily nagyszámú lakóssal bíró várost érhetnek. Természetes, hogy a modern kor igényeinek megfelelő mentőpalotát, állandóan alkalmazott mentő orvosokat, tizenöt kocsi, automobilt stb. nem kívánhatunk meg Arad városától, vannak azonban kívánalmak, amelyek ugyszólván pénz nélkül vagy kevés pénzzel is kivihetők lennének s ezzel is segítve lenne legalább egy időre a mai végtelenül kezdetleges állapotot. Köztudomású ugyanis, hogy a mi, gummikereket természetesen nélkülöző mentőkocsink a tüzoltó laktanyában van elhelyezve. A városi ügyeletes orvos azonban a városházán van. Már most az esetek legnagyobb számában úgy esik meg a mentési ügy, hogy vagy a mentőkocsi érkezik meg két tehetetlen tüzoltójával a szerencsétlenség színhelyére és az orvos nincs még jelen, vagy az orvos jelenik meg először, de nincs nála mentőszekrény, kötszer, ellen-

visszapottyant a nyeregbe, de csakhamar újra felröppent.

— Fogjanak el, kérem! — könyörgött a megrémült férfi a publikumnak, mely kacagva nézte a jelenetet, de nem lévén mentőponyva a kéznél, nem akadt senki, aki megkönyörült volna rajta.

Háromszor röpült föl Weisz Mór a nyeregből s mikor a harmadik légi utazásából megtért, a lónak a nyakára esett, melyet görcsösen átölelt. Macinak ez nem volt inyére s nyilegyenesre fölgaskodott. Látván, hogy ez nem váltja meg a kellemetlen teherrel, megváltoztatta a taktikáját s az első lábaira állt, a hátulsó lábával pedig a levegőben hadonászott, mintha mérgében le akarná rugni a csillogót az égről.

Ez használt. Weisz Mór nyögve fordult le a lóról, de szerencséjére, nem esett a következőre. Maci neki lóditott Goldstein Jónás sajtó- és vajkereskedésének s Weisz a kirakaton át beröpült a boltba, ahol egy margarinos hordóban végre biztos és puha nyugvó pontot talált. Estében magával rántotta a boltos címtábláját is s leütötte egy hadastyán-tábornok fejről a fényes Lohengrin-sisakot.

Miután nagynehezen kimászott a hordóból, először is végig tapogatta magát mind a két kezével, hogy nem esett-e benne kár? Attól tartott leginkább, hogy agyarázkódást szenvedett, de Goldstein megnyugtatta, hogy nála ez teljesen ki van zárva. Másiklőnben azonban nagyon vigasztalatlan képet nyújtott szegény Weisz Mór. A kék foltoktól és nem kevésbé kék daganatoktól eltekintve, melyek a testét

borították, két fogát is siratta, a ruhája pedig a képzelhető legsiralmasabb állapotban volt. Hogy többet ne mondjunk, a kamáslija s a zergeszakállas kalapja, mely leginkább a szívéhez volt nőve, a hasznavehetetlenségig meg volt tépve.

Hogy mikép került Weisz Mór a lakására, nem tudjuk. Némelyek szerint lepedőben vitték haza, más verzió szerint ő maga ment haza négykézláb. Annyi bizonyos, hogy nem lóháton tette meg vissza az utat. Mikor már annyira magához tért, hogy pennát tudott a kezébe fogni, első dolga volt, hogy levelet irt Grünzeig Károlynak. Sajnálatát fejezte ki azon, hogy személyesen nem teheti nála a tiszteletét. De ami késik, nem mulik, folytatta a levélben. Majd fogok én még magával találkozni s akkor megfizetek a nagy gazságáért, amit velem elkövetett. Maga egy közönséges csaló, aki tönkre tette a boldogságomat s a vadonatúj öltözetemet. Remélem, hogy az akasztófán fog meghalni s akkor lemondok minden más élvezetről s elmegyek a maga temetésére.

Ezt írta Weisz Mór méltó fölháborodásában Grünzeignak, akinek a panaszára becsületsértésért állott törvényt a büntető járásbírószágon.

— Miért nevezte csalónak a panaszost? — kérdezte a bíró.

— Miért? — felelte idegesen a vádlott, — mert én egy jámbor lovat kértem tőle, ő pedig adott nekem egy raffinrozott cirkuszlovat, aki egész komédiát csinált velem.

— Az nem cirkuszló, — vágott közbe a panaszos, — hanem egy szelid, együgyű állat. Fiatalabb kerában, az igaz, bokker volt, ami,

tetszik tudni, olyan ló, akinek nyilalás van a hátában. En ebből a betegségéből kigyógyítottam, de persze, mikor a vádlott ur ráült, újra kitört rajta ez a rossz nyavalya. Ami nem is csoda, hiszen a Weisz Mór úgy ül a lovon, mint a macska a sövényen. Amit a Weisz elkövetett, az egyszerűen egy könnyelmű bukás...

— Hogyan?

— Ugy kérem, hogy könnyelműen ráült, s a könnyelműségének köszönheti, hogy lebukott. És még ő meri nekem azt irni, hogy én csaló vagyok!

— Azt most is mondom — jelentette ki határozottan a vádlott — mert csuffá tett.

— Magát nem lehet csuffá tenni, mert maga már úgy született. Ami pedig a Macit illeti, az bebizonyította, hogy jó izlése van, mert nem tűr meg a hátán olyan embert, mint maga.

Miután a felek egyhangulag kijelentették, hogy semmi áron sem békülnek ki, a bíró kihirdette az ítéletet, amely szerint Weisz Mór busz korona pénzbüntetésre ítélte.

— Mindebből pedig az a tanulság, — tette hozzá a bíró — hogy aki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.

— Hogyan tetszik azt érteni?

— Ugy, hogy aki nem tud lovagolni, az ne üljön lóra.

— Köszönöm szépen, tanácsosal el vagyok látva, — szólt a csuffá tett lovag, s tüntetve nyugodott meg az ítéletben.

méreg stb. s így rendszeren ő sem tehet egyebet, minthogy a többiekkel együtt várja a mentőkocsit. Magától értetődik, hogy a mentőkocsinak a városháza udvarán állandóan készenlétben, befogott lovakkal kellene állnia, hogy a telefonon megadott jelzés után a kocsit a benne ülő ügyeletes orvossal rögtön a színhelyre mehessen. A lovak kieserése sem volna utolsó pontja az újításoknak. Aki látta a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület lovait tüzoltó tempóban űrült vágatással végigszáguldani a főváros utcáin, az csak néma szájalommal tekinthet vízfordásban kiérdemesült szomorú városi lovainkra, melyek egykedvűen poroszkálva lassan, de bizonytalanul igyekeznek a cél felé. Szerencsére a tüzoltó mentők működése többnyire a hirtelenösszeszedődött járókelők szétlökdösésében merül ki. Aki nem látta még az aradi mentőket működni, annak fogalma nincs arról a szakavatottságról, melylyel ezek tisztükben eljárnak. Hogy csak egy esetet említsek, két vagy három évvel ezelőtt meglehetősen nagy közönség szemeláttára szájába vett revolvercsővel lőtte magát föbe egy szabósegéd. Nagysokára megjöttek a mentőtüzoltók, akik aztán a szerencsétlent, háton fekvő helyzetben, felkötötték a fekvőhelyre. Természetesen az ilyen öngyilkosnak orrán-száján át dől a vér s mivelhogy gégeizmai és gégefödje megbénulnak, hörgő lélekzése közben háton fekvő helyzetben a vér feltétlenül a tüdejébe ömlik s az ilyen szerencsétlennek saját vérében kell megfulladnia. A beteget természetesen fel kell kötni a fekvőhelyre, mert be nem ül hozzá egyik tüzoltó sem, mivelhogy az egyik a lovakat hajtja, a másik pedig nézi és a csengővel szórakozik.

Nem is szólva a pesti gyönyörű mentőmunkádról és a kevéssel mögötte maradó kolozsvári mentőkről, ahol mindkét helyen magasabb évfolyamu orvostanhallgatók látják el a mentőszolgálatot, minden nagyobb vidéki városban a mentőügy tekintetében haladnak a kor igényeivel. Legfőbb ideje, hogy Arad város is reformálja kissé a mai nagyon is primitív állapotokat, amit annál is inkább megtehet, mert hiszen nem is annyira pénz, mint inkább jóakarát és a polgárság érdekeinek szem előtt tartása szükséges hozzá.

Török Frigyes

orvostanhallgató,
A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület tagja

SPORT.

+ Háziverseny és football-matsch. Az Aradi Atletikai Klub október 10-iki évzáró háziversenyének zsürije következőképen alakult meg. **Versenybírók:** Szathmáry János, Szakoleczay Lajos, Apor Gyula, ifj. Vass Gusztáv, Dörner Emil. **Versenyfelügyelő:** Ifj. Vass Gusztáv. **Időmérők:** Neidenbach Ödön, Preisinger Béla, ifj. Vass Gusztáv. **Célibírók:** Heeger Antal, Isztray Géza, Gaál Zoltán. **Térmérők:** Bogsán Károly, Neidenbach Ödön. **Indító:** Bogsán Károly. **Gyaloglási bírók:** Pataki János, Pataki Sándor. **Eredményhirdető:** Pataki János. A verseny vasárnap délután pontosan fél 3 órakor kezdődik, melyet football-matsch követ az első és második csapat között. A versenyre a nevezések még nem zárultak és már is következő nevek szerepelnek az indulók között: **Molitorisz József**, ki a debreceni országos versenyen első díjat nyert, **Neidenbach Emil**, ki a szegedi országos versenyen a magasugrást megnyerte, idei évre kivívta magának a délmagyarországi bajnoki címet és az A. A. K. lezajlott országos versenyén Magyarország magasugró bajnoka mögött második helyen végzett. A nevezők között találunk nem egy győzelemre emlékeztető neveket: **Alt János**, **Ziffer Sándor**, **Hoffmann János**, **Mittermayer Ödön**, **Asbóth Oszkár** és még számosan. A mezőnyök igen népesek lesznek, amennyiben minden versenyszámban átlag

10-en indulnak. A versenyre a belépés díjai: Páholy 5 személyre 2 korona, tribün-ülőhely 40 fillér és deák-jegy 20 fillér. A football-matsch két 30 perces félidőből fog állani.

A pótdadó újabb csökkenése.

Vita a hármass bizottságban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

A jövő esztendői költségelirányzat ma a második rostan ment át. És egész jól dolgozott. A tanács még elhitte, hogy hetvenhat százalék pótdadóra lesz szükség a jövőben, de a hármass bizottság előtt Vannay Gyula adóügyi tanácsnok egy kis leplezéssel szolgált és ez annyi haszonnal járt, hogy a pótdadó még lejjebb száll és „csak” hetvennégy százalék kivételét javasolja a bizottság.

A polgármester elnökölt az ülésen, amely három óra hosszat tartott. A bizottság tagjainak legnagyobb része mindvégig kitartott és élénk érdeklődéssel kísérte a főszámvevő előadását. A polgármester szinte büszkélkedve mutatott rá a város fejlődésére, mely az állami adó-alap folytonos emelkedésében jelentkezik s ez lehetővé teszi a pótdadó százalék csökkentését. Erre Vannay Gyula adóügyi tanácsnok kikerült a bombával.

— Tekintetes bizottság — ugymond — egy kis tévedés van a dologban. (Általános meglepetés és ijedelem.) Ne tessék félni, nem fog rosszul végződni a felszólalásom, — folytatja mosolyogva Vannay, aki észrevette a megdöbbenést, amelyet szavai keltettek. Ha javaslatomat elméltőztatik fogadni, akkor a pótdadót még lejjebb szállíthatjuk. A főszámvevő ur ugyanis tévedett, amikor a költségvetést összeállította. Tévedett azzal, hogy felvett tizenháromezer koronát a behajthatatlan adók címén a kiadások rovataiba. Ez a szám nem felel meg a valóságnak azért, mert ő ezt az idejű pótdadókules szerint számította ki, noha jövőre például már 76 százalékot javasol, tévedett azzal is, hogy ugyanilyen jogcímen nem állította be a bevétel rovatra azokat az adókat, melyek a jövő évben fognak keletkezni.

Kilényi: Ezt nem lehet előre tudni.

Vannay: Igaza van főszámvevő urnak, de éppen úgy nem lehet tudni előre, mennyi nem folyik be. Ezzel azonban még nincs kimerítve az ő tévedéseinek sora. Nem volt tekintettel arra a döntő körülményre sem, hogy jövőre igen sok adómentességi kedvezmény szűnik meg és ezen a réven legalább tizenötezer korona városi adószaporulat keletkezik.

Kilényi: Miért nem mutatta ezt ki nekem az adóügyi osztály?

Vannay: Mert én, a költségvetés előadója csak ma kaptam meg a költségvetést és így csak ma volt módomban a tévedést konstatálni. Ha tehát az említett összegeket részint töröljük a kiadásból és másrészt bevételkép felvesszük, akkor további két százalék pótdadó csökkenést hozhatok javaslatba. Ezzel nem változik a költségvetés realitása, melynek céltudatos eléréseért elismerés illeti a főszámvevőt. Viszont azonban nem lehet a törvényhatóságnak sem célja a jövőben, hogy úgy, mint 1907-ben és 1908-ban a bevételek annyival szárnyalják túl a kiadásokat, hogy a zárószámadások kilencvenháromezer korona pénztári felesleget tüntessenek ki. Ez körülbelül 8—10 százalék pótdadó felesleges kivételét jelenti, amelyet csak azért szedtünk be a polgárságtól, hogy az előbbi évek irreális gazdálkodásától szabaduljunk. Ekkora ugrás nincs megengedve, mert ez már természetellenes, forszírozott haladás.

A főszámvevő kénytelen volt beismerni, hogy az adóügyi tanácsnoknak a helyzetet őszintén feltáró és az egész bizottság által nagy tetszéssel honorált előadásában igen sok igazság van és kijelentette, hogy hozzájárul az adókedvezmény megszűnése folytán mutatkozó jövedelem többlet beállításához és a pótdadónak 74 százalékban történendő megállapításához.

Figus Albert alszámvevő még ráduplázott főnöke érdekes számítására és arról iparkodott meggyőzni a bizottságot, hogy nemcsak tizenöt, de negyvenezer korona jövedelem lesz jövőre az adókedvezmények megszünte folytán. Az előbb említett összeg csak felületes számítás alapján mutatkozik, ennek oka az, hogy az adóügyi osztály későn kapta meg a költségvetést és így nem végezhetett pontos számítást.

A költségvetés ez általános megvitatása a bizottság tagjainál különböző megítélésre adott alkalmat.

Nesnera Aladár abszolúte nem találta a bizottság elé tartozónak, hanem azt vélte, hogy az ilyen nézeteltéréseket végezzék el maguk között a tisztviselők és a nyilvánosság előtt csak a kész eredményt mutassák fel.

A legnagyobb elismeréssel adózott, **Nesnerával** ellentétesen, **Faragó Rezső** az adóügyi tanácsnoknak és a főszámvevőnek is azért, hogy a város főtisztviselői a hármass bizottság színe elé mentek azzal a fontos kérdéssel, mily módon lehet a polgárság terhein segíteni és kéri, hogy a jövőben is tegyék meg ezt. A bizottság egyhangulag helyeselte **Faragó** felszólalását.

A bizottságnak ez a hangulata nyomban tettekben is megnyilvánult. A költségvetés általános vitájának befejeztével a részletes tárgyalás során, a tisztviselői fizetések tételénél **Reizinger Sándor**, **Lócs Rezső** gazdasági tanácsnok érdemes munkásságára meleg szavak kíséretében hívta fel a bizottság figyelmét és azt javasolta, hogy részére a nyugdíjba is beszámítandó ezerkétszáz korona személyes pótlékot kérjen a közgyűléstől a bizottság. **Kádas Kálmán** hosszú és becsületben eltöltött közszolgálatára **Nesnera Aladár**, **Beretz Ferenc** kiváló és felebbvalói által mindig elismeréssel méltott munkásságára **Sarlot Domokos** mutatott reá és részükre is személyes pótlék megállapítását kérték. A bizottság hajlandó volt vita nélkül teljesíteni ezt.

A polgármester azonban jobbnak látta, ha ez nem ilyen ötletszerű elintézés nyer. Ismeri a tisztviselői érzékenységet, — ugymond — és erre hivatkozva proponálta, a bizottság hatalmazza őt fel, hogy a közgyűlés elé terjessze az összes hosszabb idő óta szolgáló tisztviselők névsorát és azt kérhesse, hogy ezek részére megfelelő személyes pótlék állapítsák meg.

— Ezzel azonban még nincs megoldva a tisztviselői fizetések rendezése, — fejezte be szavait a polgármester. — Az októberi közgyűlés elé beterjesztem a fizetésrendezésről alkotott szabályrendelet tervezetét is.

Itt említjük meg, hogy a közegészségügyi kiadások rovatának tárgyalásánál **Tisch Mór** dr. tb. főorvos szólalt fel. Az ő indítványára azt javasolja a bizottság a közgyűlésnek, hogy az egészségügyi biztosok eddigi 2 korona 40 fillér napidiját emelje fel három koronára.

TANÜGY.

(—) Tanítói áthelyezés. **Szegfü Lajos** ópécikai állami elemi népiskolai tanítót áthelyezték **Fakertre**, a honnét **Kovács László** népiskolai igazgatót helyezték helyébe.

Wekerle a királynál.

Andrássy és Tisza kihallgatása.

Távirati tudósítás.

Arad, október 8

Wekerle Sándor miniszterelnök ma hosszabb kihallgatáson volt a királynál. A miniszterelnök a kormány lemondását sürgette meg és a politikai helyzetről tett jelentést az uralkodónak. A király még nem fogadta el a Wekerle kormány lemondását, de biztosította a miniszterelnököt, hogy a legközelebbi napokban már meg fogja hozni döntését. Amennyiben a király el is fogadja a kabinet lemondását, meg fogja bizni a kormányt, hogy az ügyeket a válság elintézéséig vezesse tovább. A lemondás hivatalos elfogadása után kezdődnek meg a politikai kihallgatásai. Politikai körökben a késő esti órákban az a hír terjedt el, hogy a király elsősorban Andrássy Gyula és Tisza István grófokat fogja meghallgatni.

Mai tudósításunk ez:

Wekerle a királynál.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnököt a király ma délután féltenkéntől kihallgatáson fogadta. Wekerle a N. Fr. Presse jelentése szerint a kihallgatáson arra kérte a királyt, hogy a kormányt végleg mentse fel hivatalától.

Bécsből táviratozzák: Wekerle mai kihallgatása egy és egy negyed óra hosszáig tartott. A kihallgatáson a miniszterelnök az egész kormány nevében kérte a királyt, hogy a kabinetet végleg mentse föl. Wekerle egyúttal jelentést tett a felségnek a politikai helyzetről. A Burgból a miniszterelnök a külügyi hivatalba ment, ahol hosszabban tanácskozott Aerenthal gróffal. Wekerle délután 5 órakor Budapestre vissza utazott.

A Bud. Tud. jelenti: Wekerle a parlamenti helyzetre való tekintettel, az egész kabinet nevében azt a kérést intézte az uralkodóhoz, hogy a kormányt véglegesen mielőbb mentse föl. Ófelsége a mai kihallgatáson nem döntött, de kilátásba helyezte, hogy már a legközelebbi napokban meghozza döntését. További kihallgatások és meghívások tekintetében ófelsége eddig még nem intézkedett, ezek azonban előreláthatólag a jövő hétre várhatók.

Bécsből táviratozzák az Esti Ujság-nak:

Wekerle mai kihallgatása elsősorban annak a célnak szolgált, hogy a kabinet nevében — melynek megmaradását a képviselőházban beállott helyzet majdnem lehetetlenné tette, — a királytól a lemondás elfogadását kérje. A miniszterelnök részletesen megokolta kérelmét. A király az előterjesztést meghallgatta — és mint a miniszterelnök kihallgatása után értesülünk, — azt a meggyőződést fejezte ki, hogy a politikai helyzet jelenlegi bizonytalansága nem teszi lehetővé neki, hogy a kabinetnek a felmentést most megadja. A helyzet további kialakulásából kell megtudni, mily irányban kell a válság megoldására intézkedést tenni. Még abban az esetben is, ha a király megadta volna a felmentést, arra kellett volna szorítkoznia, hogy a kabinet ideiglenesen tovább vezesse az ügyeket. Erre a felség Wekerlét egyenesen felszólította.

A miniszterelnök kihallgatásának másik tárgya a politikai helyzetről való jelentés volt.

Wekerle, mint a lemondott kabinet feje, a saját felfogása szerint adhatta elő a politikai helyzetet. Minthogy a kabinet lemondott, a miniszterelnök politikai egyénisége felszabadult és amikor ma ófelsége elé járult, a saját maga véleményének megfelelő jelentést tett és javaslatot terjesztett elő. A király nem tudott ezáltal sem megállapodásra jutni. Az előterjesztést bővebb megfontolás tárgyává teszi. Nem valószínű, hogy a legközelebbi napokban más magyar politikus is járul a király elé.

A Neue Freie Presse a kihallgatásról így ír:

Wekerle a mai kihallgatáson rámutatott azokra az okokra, amelyek a kabinet lemondásának elfogadását megkövetelték. A kabinet nem nyújt garanciát a királynak a tekintetben, hogy álláspontjának érvényt tud szerezni a legközelebbi napok eseményei következtében. A mostani helyzet veszedelmes. Félő, hogy a képviselőházban valami meggondolatlan lépésre határozzák el magukat, amit nem tudnak megakadályozni és így a válság jobban kiélesedne. A kabinet lemondásának elfogadásával, ennek teljesen elejét lehetne venni. A kabinet összes tagjai vissza akarják nyerni akcióképességüket. Ófelsége arra az álláspontra helyezkedik, hogy egy lemondásban levő miniszterium jobb a semminél, mert ezt a kabinetet mégis felszólíthatja arra, hogy az ügyeket vezesse tovább.

Kombinációk miniszterelnökségre.

A Magyarország írja: Ma fantasztikus hírek repkedtek a levegőben. Így az, hogy Lukács azzal közeledett újból a függetlenségi párthoz, hogy ő előkészíti az önálló bankot és vállalja az ügyek vezetését, a függetlenségi párt pedig akceptálja az ő miniszterelnökségét. A másik kombináció szerinti Wekerle is hajlandó lenne ilyen feltételek mellett újból miniszterelnökséget vállalni.

Rudnay Béla — miniszterelnök?

Bécsből táviratozzák: Rudnay Béla volt budapesti rendőrfőkapitány ma Bécsbe érkezett. Nagy feltűnést kelt ez a hír, mert nagyon közel levő az a feltevés, hogy parlamenten kívüli kormány kinevezése esetén Rudnayra nagy szerep jut. Rudnay Béla a nemzeti ellenállás után visszavonult a magánéletbe és azóta keveset hallott magáról. Minthogy Fejérváry báró magas korára való tekintettel nem fogadhatna el megbízást, nem lehetetlen, hogy a király Rudnayt bizza meg kabinetalakítással.

Bécsből táviratozzák: A sok kombináció között, azt a személyt illetőleg, akit a király új kabinet alakításával megbiz, Rudnay Béla is szerepel. Ma Bécsben általánosan az a hír volt elterjedve, hogy Rudnayt a király legközelebbi kihallgatáson fogadja. A Neue Freie Presse munkatársa ma beszélgetést folytatott Rudnayval, aki a következőket mondotta:

— Mostani bécsi utazásom nem függ össze a politikai válsággal. Mint gyakran teszem, most is magánügyben jöttem Bécsbe.

Apponyi Kossuthnál.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délután meglátogatta Kossuth Ferencet. A két miniszter több óra hosszáig tanácskozott.

Návay Lajos — az alelnökségről.

Az alkotmánypárt tegnap este azzal a kérdéssel foglalkozott, elfogadja-e az egyik képviselőházi alelnöki állást, amelyet neki a függetlenségi párt felajánlott. Szivák Imre az alelnöki állás elfogadása mellett, Návay Lajos pedig ellene foglalt állást. Návay egy újságíró előtt a kérdésről ma a következőket mondotta:

— Elismerem a függetlenségi párt lojalitását, de abban a véleményben vagyok, hogy a kisebbségi pártból választott alelnök nehezen illeszkednék bele a mi parlamenti rendszerünkbe, mert az alelnökök harmóniában kell lenni elnöktársával, másrészt a többséggel, a többséget irányító kormánnyal. Igaz ugyan, hogy — akadémikusan szólva — az elnöknek az a hivatása, hogy a házszabályokra minden párttekinet figyelmen kívül hagyásával ügyeljen, de mégis olyan eset fordulhat elő, amikor az elnöknek az ő alelnök társaival teljes egyetértésre és harmóniára van szüksége. Ezért nyilatkozom én úgy, hogy az alkotmánypárt a függetlenségi párt ajánlatát ne fogadja el.

Ami pedig a másik kérdést, — t. i. az alelnökök fizetését illeti — abban a véleményben vagyok, igaz ugyan, hogy az alelnök csak helyettese az elnöknek, mindazonáltal bizonyos funkció hárul rá. Ezért, a mi demokratikus államunk szelleméből kiindulva, az alelnöknek feltétlenül fizetés jár. Ha úgy határoznának, hogy az alelnöknek nem jár fizetés, akkor az alelnöki állás betöltésénél az illető anyagi körülményeit is figyelembe kellene venni.

Kristóffy és a trónörökös.

Bécsben természetesen szüntelenül a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak a luegeristák azon, hogy lehetetlenné tegyék a függetlenségi párt kormányalakítását. Az aknamunkának eredetét a „Neue Freie Presse“ mai száma szenzációs cikkben leplezi le.

Ebben a vezetőcikkben, amelynek a címe Ferenc Ferdinánd főherceg és Magyarország, az van kifejtve, hogy a császár már Kossuth Ferenc szombati audienciáján megmondta, hogy sohasem nevezhet ki olyan kormányt, amely az Ausztriától való teljes elszakadást hirdeti és végeredményben a personal uniót akarja. Megírja a cikk, hogy egy magyar politikus előtt, aki a nyáron a király megbízásából alkudozott a pártokkal és akinek akciója Apponyi Albert gróf ellenkezéseinek tört meg, (tehát kétségtelenül Lukács Lászlóról van szó) a király így nyilatkozott:

— Nem volna semmi kifogásom Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos fia ellen, ha nem volna oly ingatag. Akaratát sohasem tudja végrehajtani.

Ehhez azt fűzi a „N. Fr. Pr.“, hogy azóta négy hónap múlt el s ez az idő teljesen igazat adott a királynak. Kossuth a nyáron a Wekerle-Andrássy-féle kibontakozási tervhez kötötte magát és a minisztertanácsban kijelentette, hogy a Justh-csoportot kiszorítja a pártból, most pedig éppen az ellenkezőjét cselekszi. Ez különben az oka a trónörökös állásfoglalásának is. A múlt pénteken is ezeket fejtette ki a király előtt, amint az kitűnik abból az okiratból amelyet a cikkíró a trónörökös egyik bizalmasának (Kristóffy?) jóvoltából olvashatott. Ez a dokumentum, amely a trónörökös irasztalán fekszik kifejtje hogy a tiszta függetlenségi kabinet könnyen puccskabinet lehet, mert hiszen tagjai minden vasárnap más Kossuth-szobor előtt tesznek fogadalmat a teljes önállóság kivívására. Ki biztosít, hogy nem fog a koronával szembe szállani? Más helyen azt írja ez az írás, hogy arra is figyelemmel kell lenni, hogy egy esetleges füg-

getlenségi kormány a trónváltás esetében csak akkor koronázza meg az új királyt, ha esküt tesz a teljes függetlenségre. Kossuth és a függetlenségi párt csak 67-es bizalmiférfiak ellenőrzése mellett intézhetik az ország ügyeit. Ezeket az okoskodásokat a trónörökös egész terjedelmében elfogadta.

Erélyes cáfolat.

A késő éjjeli órákban a függetlenségi párt félhivatalos könyomatosa, a *Magyar Tudósító* a következő kommunikét adta ki:

A Neue Freie Presse-nek „Ferenc Ferdinánd trónörökös és Magyarország” címen közölt cikkét, mint a M. Tud. értesül, *Bécsben illetékes helyen misztifikációnak minősítették*. A cikknek a függetlenségi pártra és annak vezérére vonatkozó részét illetőleg a M. Tud.-t illetékes helyen felhatalmazták annak kijelentésére, hogy az egész közlés elejétől végig nemcsak teljes valótlan, hanem a *legrosszhiszeműbb kísérlet* arra, hogy a cikkíró sem a király fenkölt személyét, sem Kossuth Lajos emlékét nem kimélve ilyen uton a szenzáció erejével adjon súlyt egyéni gondolkodásának. Csak a rövidlátás, a vakság mondhatja habozónak a „snaviter in modo, fortiter in re” politikáját. Másrészt egyenesen az *örültséggel határos* az az állítás, hogy a függetlenségi kabinet könnyen puccs-kabinetté válhat. A magyar nemzet közismert királyhűsége és a függetlenségi pártnak a koalíciós kormány ideje alatt tanúsított magatartása ennek éppen ellenkezőjét bizonyítja és mindez semmi ellenmondásban sincs a Kossuth-kultusszal, amely nem egyéb, mint a nemzet hálaája ama férfiu iránt, akit második honalapítójának tekint.

Kossuth a fegyelemért

A függetlenségi pártkörben, — mint budapesti tudósítónk jelenti, — ma este nagyon sokan voltak. Fenn volt Kossuth Ferenc is, aki heves szemrehányást tett a képviselőknek, akik ugyszólván kikényszerítették, hogy a Ház ülést tartson, de nem tartják szükségesnek, hogy azokra el is járjanak. Így mindjárt ma, az első ülésen nem voltak kellő számban jelen a párt tagjai és ezért a mai szavazás valószínűleg érvénytelen lesz. Kéri a párt tagjait, ha már úgy határoztak, hogy a képviselőház együtt maradjon, járjanak el rendesen az ülésekre.

A hangulat általában elég izgatott volt. A helyzetet a párt pesszimiztikusnak itéli meg. Wekerle mai kihallgatásának semmiféle jelentőséget nem tulajdonítanak. A függetlenségi képviselők is valószínűnek tartják, hogy a király legközelebb 67-es politikusokat fog meghallgatni.

Visontai Soma élénken tiltakozott a *Presse* mai cikke ellen. Hangoztatta, hogy a cikket a holnapi ülésen szóvá kell tenni. Kossuth csillapította a haragos Visontait. Egyébként a *Presse* cikkét már az esti órákban mindenfelől cáfolták. Többek között cáfolták Bécsben is. Ferenc Ferdinánd trónörököshöz közel álló részről, a trón-

örökös személyével kapcsolatban közölt híreket teljesen alaptalanoknak mondták.

Bonyodalmak „A szüz” körül.

Affér a Magyar Színházban.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, október 3.

A Magyar Színházban sűrűn történnek mostanában botrányok. Intim, eltitkolt botrányok, amelyekről csak azok tudnak, akik a színházak legapróbb ügyeit, kulisszák, igazgatósági irodák elpárnázott ajtóinak mögött lejátszódó intrikákat ismerik.

Ilyesféle rejtett szenzációja van megint a Magyar Színháznak. A közönség egyelőre csak annyit tud róla, hogy szombaton premiér lesz: előadják Lengyel Menyhért és Hatvany Lajos báró „A szüz” című házassági komédiáját. Így, ilyen formában, — ahogy a színházi kommunikék hirdetik, — érdekes színházi esemény az egész, a közönség érdeklődéssel tekint eléje, hiszen Lengyel Menyhértről, több szinpadai siker részeséről és Hatvany Lajosról, erről a nagytehetségű és a külföldön is elismert tekintélyű íróról van szó. A premiér előzményei azonban nagyon érdekesek.

A dolog ott kezdődik, hogy Lengyel Menyhért tavaly darabot írt Beöthy Lászlónak. „Falusidill” volt a címe. Elő is adták. A premier után Beöthy szerződésileg kötelezte Lengyel Menyhértet, hogy legközelebbi darabját ismét a Magyar Színház számára írja. A szerződés értelmében 1909. június 15-ig kellett a darabot szállítani. Lengyel Menyhért közben meg is írta a darabját. A „Tájfut”-t. Ugy gondolta azonban, hogy jobb lesz, ha ezt a darabot a Vigszínházban adják elő. Be is nyújtotta. A Vigszínházban el is olvasták a darabot, tetszett is nekik és úgy nyilatkoztak, hogy hajlandók elfogadni. A szerződést meg is kötötték. A „Tájfut” a Vigszínházé volt.

Ezalatt aztán veszedelmesen közeledett június 15-ike. Lengyel Menyhértnek szállítani kellett a darabot. A kérdést úgy oldotta meg, hogy Hatvany Lajossal együtt megírták egy darab *vázlatát*, minthogy nem volt idejük a darab részletes kidolgozására — s pont június 15-ére elküldték Beöthy Lászlónak. Ilyenformán tehát Lengyel Menyhért teljesítette a Beöthy Lászlóval kötött szerződést.

De most kezdődnek a bonyodalmak. A Vigszínház kommunikéi a szezon elején hírül adták, hogy októberben színre kerül Lengyel Menyhért színműve. Erre Beöthy, aki rettenetesen féltékeny a Vigszínházra, röptében elhatározta, hogy megelőzi a Vigszínházat és előbb „hozza ki” — ahogy színházi nyelven mondani szokás — Lengyel Menyhértet. Nem törődött azzal, hogy „A szüz” még csak vázlat, előtte az volt a fontos, hogy ő előbb adjon Lengyel Menyhért-premiért, mint a Vigszínház. És — ahogy beavatott színházi emberek tudják — nagyban reménykedett abban, hogy Hatvany Lajos, a társszerző révén, — aki előkelő lipótvárosi család tagja, — megtölti majd a Magyar Színház nézőterét.

Mikor Beöthynek ezt a tervét megtudták a szerzők, kétségbeesetten tiltakoztak. Sehogysem akartak beleegyezni abba, hogy a darabot ebben a koraszülött, vázlatos formában előadják. De Beöthy hajthatatlan maradt. Ő ragaszkodott az előadáshoz.

Így történik, hogy szombaton csakugyan bemutatják Lengyel Menyhért és Hatvany Lajos „A szüz” címen megírni szándékozott házassági komédiáját.

Földrengés Horvátországban.

Házak és templomok pusztulása.

Távirati tudósítás.

Arad, október 8.

Magyarország délnyugati részében, különösen a horvát területeken ma nagy földrengés pusztított. Több száz kilométernyire terjedt ki a földrengés hatása, de a föld belsejének háborgása ezuttal, szerencsére, nagyobb katasztrófát nem idézett elő. Házak, épületek pusztultak el, félelem fogta el a földrengésjárta egész vidéket, de ember nem esett áldozatul a katasztrófának.

A földrengésről a következő távirataink adnak számot:

Zágrábról táviratozzák: Itt ma reggel heves földrengés volt, mely nagy ijedelmet okozott a lakosság körében. Szerencsétlenség nem történt.

Zágrábról táviratozzák: A földrengés 200 kilométernyire közvetlen volt érezhető. A katasztrófa a városban kevés kárt okozott, csak kémények omlottak be és falak repedtek meg. A réműlet általában nagyobb, mint a baj. *Gornik* Mária, egy földműves felesége ijedtében szívvelhüvést kapott és meghalt.

Lipikről táviratozzák: Itt 11 óra 10 perckor erős földlökéseket éreztek. A földrengés 25 percig tartott. Ugyanezt jelentik Csáktornyáról is.

Pécsről táviratozzák: Tíz óra 5 perckor, majd 11 óra 2 perckor erős földrengést éreztek. A földrengés, különösen a második és a harmadik emeleten lakók között idézett elő nagy ijedelmet.

Sziszekről táviratozzák: Tizenegy órakor a lakosság 12 másodpercig tartó erős földrengést érzett. A földrengés következtében a katolikus templom tornya megrepedt és több ház beomlott. A földrengés — mint hírlik — Szlavóniában óriási pusztítást okozott.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: *Ember tragédiája*. (B. bérlet.)

* *A Vig özvegy* — délután. Lehár Ferenc diadalmas operettje, a *Vig özvegy* vasárnap délután mérsékelt helyárak mellett kerül színre.

* *Az ember tragédiája*. Madách Imre világhírű klasszikus szinpadai alkotása, „Az ember tragédiája” még kétszer kerül színre egymásután: szombaton és vasárnap a régi jó szereposztásban.

* A jövő hét érdekességei. Hétfőn mutatják be Haptmann Gerhard szenzációs színművét, *A bunda-t*, amelyet kedden megismételnek. Csütörtökön egy régi kedves francia vigjáték, *A Vájlunk* el van műsoron s ekkor lépnek fel először az idei szezonban Novák Irén és Szendrey Mihály Pénteken a *Csökkirály-t* játsszák Dióssy Nusival a címszerepben. Szombaton pedig az első operaelőadás lesz az olasz ének-karral. Ezuttal a *Rigoletto-t* tüzte ki előadásra az igazgató-ág.

* *Cooek* az Urániában. Aligha van most aktuálisabb ember a világon Cooek doktornál, az északi sark felfedezőjénél. A világlapok ma is hasáboakat irnak Cooek felfedező utjáról és

nemcsak a tudományos világ érdeklődése, hanem a laikus publikumé is hűségeen kitarított. A világhírű kutató európai megérkezését, kopenhágai fogadtatását mutatja be most természet után készült mozgófényképben az *Uránia* színház. Aligha van olyan intelligens ember, akit ne érdekelne ennek a világhírű embernek a személye és a kultúra kiváló bajnokának fejedelmekével vetekedő ünnepeletése. Az emlékezetes mozgófényképet még csak szombaton és vasárnap mutatja be az *Uránia*. 791.

Jogász és cigányleány szerelme.

Megölt ifju.

Távirati tudósítás.

Arad, október 8.

Rendkívül rejtélyes és izgalmas eset foglalkoztatja néhány nap óta Pozsony város lakosságát és a rendőrséget. Egy 22 éves fiatal ember, IV. éves joghallgató titokzatos körülmények között eltűnt Pozsonyból és alapos gyanu, hogy a szerencsétlen ifjút kedvese, egy rendkívül szép cigányleány ölte meg és kirabolta.

A szenzációs eset részletei a következők: Mayer Bernát IV. éves joghallgató, egy rendkívül szorgalmas és jóra való fiatal ember, két héttel ezelőtt eltűnt szülei pozsonyi lakásáról s azóta semmi hír felőle. Valószínű, hogy rablógyilkosságnak esett áldozatul. Mayer joghallgató már az év elejétől korrepetitori állást töltött be egy honvédszázadosnál, ahol rendkívül kedvelték az intelligens, rokonszenves fiatal embert. A századosnál szolgált egy szép, tüzesszemű cigányleány. A leány szemet vetett a jogászra és kereste az alkalmat, hogy vele közelebről is megismerkedjék. Ez sikerült is neki. Vagy két hónapig folyt köztük a viszony. A szegény fiu keresetét mind a cigányleányra költötte, hivatalát és családját elhanyagolta és tanulmányaival nem törődött. Szülei néma fájdalommal látták az átváltozást, de nem szóltak a fiunak semmit, gondolták, majd visszatér ismét a régi utra, ha egy kissé kitombolta magát.

Két héttel ezelőtt szomorú napra virradt a Mayer-család. Reggelre kelve üres volt a szülei ház, eltűnt a fiu. Szobájában csupán egy papírlapot találtak, amelyen csak ez állt:

— *Mennem kell, a szívem kerget.*

Csak ünneplő ruháját vitte magával, egyéb semmit. A szülők bejelentették az esetet a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást. Az első gyanu persze azonnal a szép cigányleányra irányult. A századosnál felmondta helyét és hazament sátoros apjához *Rajkára*. Egy csoport rendőr és detektív rögtön kiszállt *Rajkára*, hol tényleg meg is találták a leányt. Épen a szeretője mellén számolgatta az ezüstgombokat. Mit sem akart tudni a jogászárról.

— *Sose láttam én az istenadót. Besilt sokát a fejembe valami serelemről, de in mindig csak nevettem, pedig hatost is adott, meg koronát.*

A rendőrök megmotozták a leányt és egy aranygyűrűt, a Mayer gyűrűjét találták meg nála, jó mélyen elrejtve hordta a pruszlíkjában. A gyűrűt Mayer vagy tíz évig hordta az ujján, amely mélyen belenőtt a húzába és nem jött le az ujjáról. Ketté kellett volna a gyűrűt fűrészelni, hogy lejjön. A gyűrű ép volt. A gyűrű helyett bizonyára a szerencsétlen ifju ujját fűrészelték ketté.

A leányt és szeretőjét, akik konokul tagadnak, letartóztatták és bekísérték a pozsonyi járásbíróshoz. A vizsgálat folyik.

Bajok a mérnöki hivatalban

Új állás szervezése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 8.

Ma délután a jövő évi költségvetést tárgyalta a jog-, pénz- és közlekedésügyi bizottság tagjaiból alkotott hármass bizottság. Lapunk más helyén beszámolunk a részletes tárgyalást megelőző vitáról, itt a kiadási rovat egyik tételénél elhangzott felszólalásokat ismertetjük, melyek különösen a mérnöki hivatal személyi ügyeit illették bírálattal. A büdzsében a főszámvevő huszonötezer koronát kért a mérnöki hivatal tisztviselői és alkalmazottjai járandóságának fedezésére. A bizottság nem fogadta el a *propozíciót*, hanem egy új állás szervezését hozza javaslatba *Reisinger Sándor* bizottsági tag indítványára és erre a célra négyezer korona többlet engedélyezését kéri a közgyűléstől.

— A mérnöki hivatal személyzeti kiadásainak tételét nem fogadom el — ugymond *Reisinger* — mert a hivatal személyzetének munkabeosztását nem tartom megfelelőnek és az ebből eredő anomáliákat nem hagyhatom szó nélkül. *Mig Virágh* és *Nachtnébel* főmérnökök, továbbá *Herling* mérnök úgy tudnak terhelve napi munkával, hogy nagyobb koncepciójú alkotások megteremtésével nem foglalkozhatnak, addig *Balcsó Antal* napidíjas irnok ráér arra is, hogy hivatalos teendőinek rosszul történő elvégzése mellett olyan privát munkákat vállaljon, melyeknek elvégzésével, tudatlansága folytán károkat okoz a *kisiparosoknak*, de a drágán épített közönségnek is. És végzi ezt a város pénzén. *Balcsó*, aki műszaki analfabéta, oly működést fejt ki, melyet már az építő iparosok nem egyszer panaszkodtak el fölöttes hatósága előtt, de itt ebben a bizottságban is tárgyalandó. Örthetetlen az például, hogy *Balcsó* tizennégy napi szabadságot kap azért, hogy ez idő alatt egy építkezésnél összegyűlt ócska anyagot eladja. Az aradi építőiparosok pozitív formában kifejezést adtak a mérnöki hivatalban tapasztalt elnézés miatt elégedetlenségüknek és nyilvános ülésen megbotránkozó tiltakozásuk el is hangzott. De eredménytelenül. Hiába panaszták, hogy meg nem engedett konkurrenciát csinál a mérnöki hivatal irnoka az élettől küzdő *kisiparosoknak*, mikor a város illetékes tényezőihez fordultak panaszukkal, akkor azt kapták feleletül, hogy megindítják ellenük a rágalmazási pert. Egyszer ígérték, a második ízben meg is tették. Az építőiparosok ezt tovább nem tűrik, hanem azt követelik, hogy azt a meg nem felelő tisztviselőt oly helyen alkalmazzák, a hol képességeihez mért munkát tud végezni és azt óhajtják, hogy a jövőben a mérnöki hivatalban mérnöki munkát kellő kvalifikációval bíró egyén végezzen.

— Azért azt indítványozom, — fejezte be szavait *Reisinger* — hogy *Balcsó Antal* haladéktalanul helyeztessék el a mérnöki hivatalból és helyébe mérnöki oklevéllel bíró tisztviselő alkalmazzassék. Kérem indítványom elfogadását már csak azért is, mert különben a várost érzékeny anyagi károsodás éri. Tavaly készült el hetvenezer korona költséggel a város szabályozás alapjául szolgáló háromszöge lési térképe. Ezen néhány ezer tekeresből álló kitűnő térképen minden változást azonnal fel kellene tüntetni, különben értéktelenné válik és újból meg kellene csináltatni. Erre most a mérnöki hivatalban alkalmas munkaerő nincs, mert a mérnökök nagyon is tudnak terhelve más és sürgősen elintézendő napi munkával.

Varjassy Lajos polgármester reflektált *Reisinger* felszólalására és kijelentette, hogy a *Balcsó* ellen beadott feljelentések az illetékes fórumok előtt vannak. Különben is csak mint segédtiszt van a mérnöki hivatalban alkalmazva, aki mérnöki munkát nem végezhet. Fel fogja hívni a főmérnököt, hogy a nevezett tisztviselővel csak iktatói, leirói és más irnoki munkát láttasson el. Tudomása szerint a térképezési díjakból befolyó összegek fedezetet nyújtanának egy újabb mérnöki állás szervezésére és utasítja a főmérnököt ily irányu előterjesztés benyújtására.

Virágh Lajos főmérnök egy építész mérnöki állás szervezését kéri újból, ahogy ezt már a múltban is megtette.

Szalay Arnold dr. csatlakozik *Reisinger* indítványához és ama véleményének ad kifejezést, hogy *Balcsó* eltávolítása a mérnöki hivatalból közérdek. A polgárság kívánja ezt — mondja *Szalay* dr. — és én gyűjtöm azokat az adatokat, melyek alapján, ezt a legközelebbi közgyűlésen be is fogom bizonyítani.

Fodor Zsigmond azt javasolja, hogy az építész mérnök dotációjára négyezer koronát állítsanak be a költségvetésbe. Vita után a bizottság úgy határozott, hogy majd a közgyűlésre a tanács tegyen ez irányban javaslatot.

Ezután a költségvetést elfogadták részleteiben is.

A szeennyvíz csatorna költségvetésének tárgyalása került ezután sorra. A dologi kiadások 26 ezer koronában vannak előirányozva.

Reisinger Sándor szólalt fel és kérte, hogy a bizottság ne is tárgyalja ezt a költségvetést, hanem adja ki egy szakbizottságnak felülvizsgálat céljából, mert — ugymond — hihetetlen, hogy a csatorna művek dologi kiadásainak összeállítására körül valami tévedés ne történt volna. *Mig* a vízmű, amely hatszor annyi munkát végez, csak tizenkét vagon szenet fogyaszt, addig a csatornánál 28 vagon szenet kér a költségvetést készítő műgépész, akinek felettes hatósága a főmérnök, akinek sem ideje, de meg szaktudása sincs ahhoz, hogy megtudja mondani, vajjon az üzem gépeiben, vagy valahol másutt van-e a hiba. A gépezetek igazgatójának lenne kötelessége az üzem vezetése, miért nem utasították erre?

A bizottság a polgármester javaslatára kimondotta, hogy ezt a költségvetést csak a novemberi közgyűlésen fogja tárgyalni és addig szakbizottságokkal fogja felülvizsgáltatni az üzemet, melynek fentartása négy százalék adójába kerül a polgárságnak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Zsaroló tanu. *Braun Adolf* talpasi lakósa a múlt év őszén beállított *Lázár Tódor* gazdálkodó házához, akinek azt mondta, ha nem ad 200 koronát, akkor terhelő vallomást fog tenni a fia ellen, aki szándékos emberöléssel volt vádolva. *Lázár Tódor* nem adott kétszáz koronát *Braunnak*, ellenben zsarolás miatt feljelentette az aradi ügyészségnél. Az aradi törvényszék *Braunt* ma 10 napi fogházra, átváltoztatható 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Inzultált ügyvéd. Szabadkáról táviratozók: Még a tavasz elején történt *Zsablyán* hogy *Csillag Károly* dr. ottani ügyvéd *Sztojkovics Milos* szintén zsabylai ügyvédet, mert ez *Csillagot* megsértette, a szolgabírói hivatalban botjával fejbe ütötte. A zsabylai járásbíró-ság ma ítékezett a két ügyvéd ügyében. *Csillag Károly* dr.-t könnyű testi sértés és becsületsértés vétségeért 400 korona, *Sztojkovicsot* rágalmazásért 150 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Jogállam. A Gyomai Zsigmond dr. budapesti ügyvéd szerkesztésében megjelenő *Jogállam* című jog- és államtudományi havi folyóirat e napokban megjelent októberi füzetét tüzetesen foglalkozik a most nagyon is előtérben álló patronage-üggyel. A nagyérdékű füzet tartalmazza egyebek közt Balogh Jenő dr. egyetemi tanárnak a II. országos patronage-kongresszuson tartott előadói beszédét, mely annak idején méltó feltűnést keltett. A füzet többi rovatai behatóan ismertetik a bírói gyakorlatot és a jogi irodalmat. A *Jogállam*, mely immár nyolcadik évfolyamában jelenik meg, kezdettől fogva mind a mai napig a legkitünőbbben van szerkesztve és minden füzetében a legjelesebb jogi írók dolgozatait közli. A Patronage Egyesület Országos Szövetsége (Budapest, Igazságügyminisztérium) a *Jogállam* e füzetét mindazoknak megküldi, akik a patronage-ügy iránt érdeklődnek.

§ Kelemenné libái. Kelemen Mihályné m. pécskai lakos 1908. év végén korlátlan italmérségi engedélyért folyamodott az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságához. Ügyének előadója Berseny Béla pü. titkár volt. Kelemenné többször megjelent ügyének sürgetése végett az előadónál, akinek fáradozásáért libákat ígért. Berseny az ajánlatot azonnal utasította el, hogy „hallgasson néni, mert ezért magát is, engemet is becsuknak.“ Kelemenné azonban nem hallgatott a jó szóra, hanem a legközelebbi vasárnap, mikor Berseny otthon nem volt, 2 hízott libát és 19 tojást hagyott lakásán egy evéll kíséretében, amelyben azt kérte, hogy neki az engedély adassék meg. Berseny alibákat nem gondolhatta, ezért a tojással és levéllel a rendőrségre küldte el ahonnan az ügyet a kir. törvényszékhez tették át. Ennek az ügynek ma volt a főtárgyalása Bittó József kir. törvényszéki bíró elnöklése alatt. Miután a vádlott a vádat nem tagadta és Berseny a vádlottat megbüntetését nem kívánta, a bíróság a vádlottat az enyhítő körülmények figyelembe vételével Pogonyi Nándor kir. ügyész vádbeszéde alapján 120 korona pénzbírságra ítélte és a büntetés végrehajtását a novella értelmében felfüggesztette.

Lehár új operettje.

— Bécsi levél. —

A bécsi „Johann Strauss Theater“ tegnap este egy nagy érdeklődéssel várt premiért vitt a bécsi operett közönség elé. A „Drótostót“ és a „Vig özvegy“ szerencsés szerzőjének, Lehár Ferencnek új darabja: „Das Fürstenkind“ került bemutatásra. A két felvonásból és egy előjátékból álló operetthez Leon Viktor irt szöveget. A zenekart a premieren maga Lehár dirigálta.

Az új darab librettója Aebert egy ismeretes meséje nyomán készült. „A bércek fejedelme“ a címe ennek a mesének, a tartalma pedig röviden a következő: Parnak herceg egyben rettegett rablóvezér, de erről semmit sem tud szépséges leánya. Egy amerikai kapitány beleszeret a hercegnőbe és megígéri neki, hogy megszabadítja fejedelmi atyjának birodalmát a rablóvezértől. A bércek fejedelme halálból megfogadja, hogy feleségül adja hozzá leányát, ha kézrekeríti a rettegett banditát. Az amerikai kapitány szavának áll, foglyul ejti a rablóvezért. A bércek fejedelme áldását adja a mátkapárra, azután pedig megszökik a hegyek közé.

Kissé átdolgozva, ez a meséje az új darabnak is, mely Görögországban játszódik le. Nem valami ötletes, nem is különösen érdekes szöveg ez, melyért a közönség a muzsikában várt kárpótlást. Lehár maga is valami újat, nagyobb szerűt akart alkotni és eltérve a Vig özvegy könnyű melódiáitól, a lírai opera karakterét adta muzsikájának. A zene legnagyobb részben komoly, szentimentális, sőt drámai, — nem egyszer Wagner-szerű, de gyakran Puccinihoz is hajlik. Hiányzanak a fülbemászó melódiák, a Vig özvegy valcerai; mindössze két három valcermotívum van a „Fürstenkind“-ben. Lehár most nehezebb fegyverzetten jön, de a premier

közönsége úgy ítélte, hogy ez a magasabb művészi törekvés nem sikerült Lehárnak úgy, mint amilyen siker honorálta eddigi darabjait. Néhány részlet: a „Papa, én szerelmes vagyok,“ a népies motívum „Anyá aludni ment,“ a második felvonás egy tánokvartettje, a „Rabló mars,“ a graciózus „Fürstenkind-walzer“ a csütörtök esti bemutatón is zajos tapsokat aratott, de az egész darabnak különös muzsikája nem kapta meg a közönség szívét. A szerzőt, már csak dirigálásának jutalmául is, sokszor kihívták, a szereplőket is — különösen Günther Micit és Treumann Lajost — zajosan megtapsolták. De a premier még sem volt egy igazi Lehár-premier.

Egy évig nem beszélt.

A nagyváradai fogház karthauzija.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

A nagyváradai kir. ügyészség fogházának ma érdekes eseménye volt. Megszólalt egy rab, aki egy esztendő lepergése alatt csupán egyetlen szót ejtett ki, egyébként pedig a legteljesebb némaságban élt le 365 hosszú fogházi napot. Jaraba Sándor hírhedt lótolvaj ez a különös rab, aki nem mindennapi sztrájkot állott ki a fogház kemény falai között.

Jaraba Sándor ma egy esztendeje hallgatott el, a fogház naplójának feljegyzése szerint. És ma újra megszólalt. Ez a Jaraba Sándor — esinos legény — a puszták veszedelmes réme volt. Viselt dolgai miatt hosszú fogházra ítélték, de Szamosújvárról megszökött. Szökése után 3 héttel elfogták a csendőrök s bár egy fillér vagyona sem volt amikor világgá ment, három hét múlva már 2400 korona volt a zsebében. Természetesen újra fogságra került s most már a nagyváradai kir. ügyészség fogházába. Ott gondos őrizet alá vették, mert többször tett szökési kísérletet. Fogsága elején Jaraba Sándor mindent megpróbált, hogy meneküljön. Először éhségstrájkot kezdett s a fogház felügyelőjének akkoriban sok gondot okozott a táplálása. Később felhagyott a koplalással és dühöngeni kezdett, őrjöngött. Ezzel sem sokra jutott. Akkor dalolásba fogott. Ejjel-nappal szüntelenül énekelt, felverte az egész fogházat. A nagy dalolás közben aztán egyszerre — ma egy éve — elhallgatott.

Nem lehetett többé egy szót sem kihuzni belőle. Hiába faggatták, kérlelték, semmire sem adott választ. Egyetlen egyszer lehetett egy szót kicsalni belőle. Halmágyi Zsolt fogházfelügyelő meghívta magához uzsonnára. Meg volt rakva minden jóval, izes falatokkal az asztal. Jaraba Sándor, a fogház karthauzija végig ette az egész uzsonnát s egy szót sem szólt. A néma lakmározás végén Halmágyi Zsolt így szólt a sztrájkoló rabhoz:

— Hát fiam; talán magyar ember vagy és megköszönöd a feleségemnek az uzsonnát.

Jaraba Sándor erre odament Halmágyi Zsolt-nához és némán kezteséskölt. Aztán elszégyelve magát, ennyit mormogott:

— Köszönöm.

Ezután megint némaságba merült, megint nem beszélt. A fogházban már nem is törődtek vele, felhagytak minden kísérlettel, hogy beszédre bírják. Egy héttel ezelőtt aztán megint baj támadt Jaraba Sándor miatt. Éhségstrájkot kezdett a különös ember. Semmiféle ételt, italt nem fogadott el. A törvényszéki orvosok napokon át táplálták mesterségesen. Feleletet most sem adott semmiféle kérdésre. Az éhségstrájkot máig huzta Jaraba Sándor. Ma délben az éhező s egy esztendőn át szóvalan rab a belépő fogházort megszólításával tüntette ki.

— Hát adjanak valami ennyivalót! — szólalt meg egy esztendei szünet után.

A fogházort azonnal jelentést tett Jaraba Sándor csodás változásáról Halmágyi Zsolt fogházfelügyelőnek. A fogházfelügyelőnek feltűnt ez a kibőjtölt megszólalás és utánanéző

a fogház naplójában, rájött, hogy épen egy esztendeje kezdte meg a hallgatási sztrájkot a veszedelmes legény.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 9-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— A trónörökös nejeinek rangemelése. A hivatalos lap mai száma közli a rangemelést, amelyben, mint jeleztük, a király a trónörökös nejét részesítette. Az erre vonatkozó közlemény így szól:

„Ő császári és apostoli királyi Felsőége Bécsben, 1909. évi október 4-én kelt legfelső kéziratával Hohenberg Zsófia hercegnőnek, Ferenc Ferdinánd főherceg ur 6. cs. és kir. fensége morgantikus házastársának saját személyére nézve a hercegi méltóságot „Hohenberg hercegnő“ címmel és fenség címzéssel díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.“

— Vanderbilt Gladys iparvállalata. Annak az ötven milliónak hatása, amit gróf Széchenyi Lászlóné, Vanderbilt Gladys Moore hozott magával Amerikából, lassan-lassan észrevehető lesz közgazdasági életünkben is. Az amerikai vér nem tagadja meg magát s egészséges érzéssel ipari vállalkozásokra hajlik. A legújabb ilyen vállalat a „Gróf Széchenyi Lászlóné Remetevasgyári Főipartelepe“, mely Remetevasgyáron most alakult meg.

— Sulkovszky hercegnő gondnoksági ügye. Az aradi királyi törvényszéken ma tárgyalta Ornstein Árpád törvényszéki bíró azt a kérelmet, amelyet Sulkovszky Jäger Ida hercegnő adott be a bírósághoz, leányának Sulkovszky Idának gondnokság alá helyezése érdekében. Megirtuk, hogy Auszterweil László dr., Posgay István dr. törvényszéki orvosok, Werner Miksa dr. orvos Budapesten megvizsgálták a fiatal hercegnő elméleti állapotát és ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy a hercegnő veleszületett elmeöngésében szenved, akit gondnokság alá kell helyezni. A mai tárgyaláson az idősebb hercegnő jogi képviselője, Barabás Béla dr. az orvosi vélemények alapján kérte Sulkovszky Ida hercegnő gondnokság alá helyezését, amit a fiatal hercegnő ügyvédje, Baránszky Gyula dr. ellenzett. A bíróság legközelebb hozza meg döntését.

— A lengyelek Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Az aradi október hatodikgyász-ünnepély lengyel küldöttsége ma délután egy óra ötven perckor érkezett Budapestre Debrecenből a nyugoti pályaudvaron. A fogadásról a főváros és a főiskolai ifjuság gondoskodott. A főváros részéről megjelent a fogadásnál Almády Géza tanácsos, Mészáros Lajos dr., továbbá Nagy György dr. és Markos Gyula országgyűlési képviselők. Az ifjuság részéről a Turul-szövetség és az Egyetemi Kör. Délután a lengyelek a budafoki Francois Lajos vendégei voltak. Este bankett volt a Royal-szállóban. Justh Gyula, a képviselőház elnöke holnap délelőtt fél tíz órakor fogadja a Házban a lengyel küldöttséget, melynek nevében Sztanivovszky Tadeusz fog beszédet intézni az elnökhöz. Nagy György dr. engedélyt kért Justh elnöktől, hogy a Ház holnapi ülésén napirend előtt üdvözlhesse a lengyeleket. Az elnök az engedélyt megadta.

— Burián ismét menekül. A művészetéről és fékezhetetlen temperamentumáról egyaránt híres tenoristáról, *Buriánról*, ma megint nem mindennapi hírt hoz a táviró. *Drezdából* jelentik ugyanis, hogy a tenorista, aki az ottani Operaházban vendégszerepelt, ma *hirtelen elhagyta a fővárost*. Távozásáról az Opera igazgatóját levélileg értesítette és ebben a levélben azt írta, hogy *Drezdában veszélyben forog az élete és ezért elhagyja Szászországot és Ausztriába megy*. A tenoristának, aki természetesen ez alkalommal is szerződészegéssel tünt el, e levele nagy izgalmat keltett a drezdai művészkörökben, ahol nem tudták mire magyarázni e furcsa indokolást. Végre hosszas utánjárásra megtudták, hogy Burián bizalmas ismeretségben volt egy csinos drezdai uri asszonnyal, a kinek ura értesülvén a tenorista udvarlásáról, bosszút esküdött ellene. Burián megtudta a férj szándékait és ezért menekült el Drezdából.

— Uj címzetes államtitkár. Fővárosi tudósítónk jelenti: A király *Teleszky János* miniszteri tanácsosnak az államtitkári címet és jellegét adományozta.

— A Kossuth-szoborra beérkezett adományok. A Kossuth-asztaltársaság közli: Brecska gyűjt. 49.49 kor., Kereskedők Köre 50 kor., Mártonffy Viktor és neje 20 kor., Reich bazár 40 fill., Persely gyűjtés 18.37 kor., Lészay Sándor 10 kor., Művészek 6 kor., Motorkezelők 21.40 kor., Cirkál Géza 4.30 kor., Székely-otthon 50 kor., Berta Testvérek 15 százalék 4.92 kor., Dani és Issekutz 2.05 kor., Kölcsey-egyesület 100 kor., Szivarvégek 1 kor., Zimmermann 4.80 kor., Tóth Ferencné 18.20 kor., Vass Sándor dr. 10 kor., Pick Fülöp 2 kor., Baross Dezső 8 kor., Vidovics és Kádár 60 fill., Opritz gyűjt. 10.35 kor., Pap István 10.30 kor., Czirkál Géza 10 kor., Mülek Lajos dr. 10 korona, Izraelita hitközség 10 kor., Borzás József 1 kor., Kiss Arnold 2 kor., Kohut Gábor 1 kor., Kulcsár gyűjt. 5.10 kor., Veszprémi 2 kor., Gebhart Jakab 17 fill., Apró István 1 kor., Aradváros 1500 kor., Joó Béla 3 kor., Weinberger 2 kor., Knizs Pál 5 kor., Suppi Lajos-nap 5.60 kor., Székely-otthon 1.30 kor., Czirkál Géza 80 kor., Pimsz János 1 kor., Schwarc Adolf 3 kor., Tóth Béla 2 kor., Bruckmann Kálmán 15 kor., Prág Lajos 10 kor., Barta István 5 kor., Schwarc titkár 1.60 kor., Ligeti társaság 20 kor., Czibula Mihály 5.50 kor., Kustyán Lajosné 40 fill., Bartók József 67 fill., Orth Mária gyűjt. 11.10 kor., Fülöp Károly 1 kor., Füzessy Miklós 5 kor., Rekrutabál 5 kor., Aradi Turista egyesület 40 kor., Deutsch Izidor gyűjt. 2.48 kor., Weinberger János gyűjt. 13 kor., Kossuth Lajos betegs. 25 kor., Lukács avatás 1 kor., Szilvássy 1 kor., Schwarc Gábor 60 fill., Aradi ügyvédi kamara 400 kor., Ipartestület 118.24 kor., Baumgartner Antal 8.50 kor., Szántó Péter gyűjt. 4 kor., Bartlensky 6 kor., Hönig Ottó 5 kor., Buzás Vilmos 1 kor., Aradi törvényszék és járásbiróság 54 kor., Felső kereskedelmi iskola 30.13 kor., Arad cs. egy. vasut 50 kor., Aradi Llyod 60 kor., Aradi versenyegylet 50 kor., Államépítészeti hivatal 30 kor., Világosi olvasókör 20 kor., Sakkör 10 kor., Aradi képzőművészeti és ipartársulat 20 kor., Hajdu János 21.65 kor., Aradi állami községi és zsidó iskolai tanítók 60 kor., Aradvidéki tanító-egylet 50 kor., Aradi és aradmegyei orvosszövetség 30 kor., Barabás asztaltársaság 100 kor., Bánhidy báró 30 kor., Garay Sándor 9.50 kor., Bellóni József 3 kor., 189. sz. gy. i. 3 kor., 128. sz. gy. i. 6 kor., Weinberger János gy. 10 kor., Perselyből 37.47 kor., Buja Sándor 5 kor., Assael H. és fia 38.84 kor., Aradi borbély és fodrászok 10 kor.

— Másodvirágzás. Pécskáról írják: A tavaszi idő következtében a kertekben a gyümölcsfák, szilva, alma virágzanak s orgonavirág sem tartozik a ritkaságok közé.

— Lefoglalt hajójegyek. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a szapáryligeti postahivatalban egész csomó hajójegyet foglalt le a vizsgálóbíró, amelyeket Németországból és Belgiumból küldöttek. Most ismét rájöttek ilyen kivándorlásra való csábításra. Bécsből árasztották el ez alkalommal az aradszentmártoni gazdálkodókat kivándorlásra csábító iratokkal és nyomtatványokkal. A nyomtatványokat tartalmazó zárt leveleket a vizsgálóbíró lefoglalta.

— Nagy vasuti szerencsétlenség. Prágából táviratozzák: A Bustiehrader-Eisenbahn igazgatósága a következő kommunikét teszi közzé: A prága-égeri hármas számú gyorsvonat, mely tegnap d. u. 8 óra 35 percekor indult el Prágából, este 8 óra felé Neudau állomásra befutva az előttehaladó 153. számú tehervonat mozdonya által okozott váltórongálódás következtében kisiklott és az állomáson veszteglő 153. számú tehervonatnak nekifutott. A gyorsvonaton Zimmermann elektrotechnikus súlyosan és 16 más utas könnyen, a tehervonaton Bayer Vencel altiszt súlyosan megsebesültek. A vasuti orvos rögtön segítséget nyújtott. A gyorsvonat mozdonya és két kocsija, valamint a tehervonat öt kocsija kisiklott és erősen megrongálódott. A gyorsvonat 1 óra 25 perces késést szenvedett, a 12. számú személyvonat pedig 58 pernyi késéssel érkezett be. Egyébként a forgalom nem zavartatott meg.

— Ellopott kórházi tervek. A gyulai megyei kórház kibővítésének ügye éveig tartó vajudás után eljutott végre oda, hogy a kibővítési tervek készen várták a belügyminisztérium jóváhagyását. A tervezettel azonban a minap megint egy kis baj történt. *Berkes Sándor dr.* kórházi igazgató-főorvos ugyanis néhány nappal ezelőtt fel akarta vinni a terveket Budapestre, de az iratokat, melyek a főorvos bóröndjében voltak, a gyulai állomás egyik *váróterméből ellopták*. A tolvajt eddig nem sikerült elfogni.

— Weisz Richard birkózásai. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Beketow-cirkuszban ma este *Weisz Richard Loncik* morva birkózóval mérkőzött. Weisz ellenfelét 13 perc és néhány másodperc alatt legyőzte. A Magyar Atlétikai Szövetség holnap fog ítélkezni Weisz Richard ügyében, aki ellen a szövetségben erős a fölháborodás, mert amatőr létére professzionatus díjbirkózó szerepre vállalkozott. Az ítéletet sport-körökben nagy érdeklődéssel várják. Valószínű, hogy kizárják a klubból Weisz.

— A lovásziúk sztrájkmozgalma megszűnt. Budapesti tudósítónk jelenti: A lovásziúk sztrájkmozgalma ma véget ért. Ma délután a lovaregylet igazgatójának, *Szemere Miklósnak* elnöklete alatt az istállótulajdonosok és tréner-ek értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a lovásziúk követeléseit teljesítik és a kért bérfelemelést már november elsejétől kezdődőleg megadják. A bérmozgalom ezzel befejeződött.

— Magyar báró, aki képesített kőmives- és szabómester. *Perényi Nándor* báró kisvárdai lakos kivételes nőszülési engedélyért folyamodott a kompetens hatósághoz. A folyamodásához csatolt iratokból az tűnt ki, hogy *Perényi Nándor báró a kőmives mesterséget és a szabóságot vallja a magáénak*.

— Gyilkos napszámos. Az aradmegyei Duud községben, egyik koreszmában ma összeszólkostak *Szida György és Totorán Tódor* napszámosok. Szida farkósbót rántott elő és azal olyan erővel sujtott Totorán Tódor fejére, hogy az a szenvedett sérülések következtében nyomban meghalt. *Szida Györgyöt a csendőrség letartóztatta*.

— Öngyilkos malomigazgató. Ceglédre jelenti: A ceglédi gőzmalom igazgatója, *Wehli Sámuel*, aki tizenkét éve áll az intézet élén, tegnap délelőtt föbe lőtte magát. Az öngyilkosság oka még nincs megállapítva, de valószínű, hogy *Wehli anyagi zavarok miatt lett öngyilkos*. Az igazgató néhány perccel azután követte el a végzetes tettet, hogy a postai kézbesítő egy budapesti bank képviselőjének a számláját mutatta be.

— Rémület egy zárdában. Rómából írják: A via Sicilia-beli „Szent Sziv”-zárdában az apácák első áldozásra készülő leánykákat szoktak nevelőbe fogadni. Ezidőszert is vagy ötven ilyen fiatal leány tartózkodik a zárdában. Tegnap este vacsora után a leánysereg lement a kertbe. A zárdá kertjében nincsen lámpa s világosságot csak a hold áraszt. Tegnap is besütött a kertbe a hold s a fák ágai fantasztikus árnyékokat vetettek a falakra és a földre. Este nyolc óra volt az idő. A leánykák javában játszadoztak, amikor egyikük hirtelen megállott és remegve mutatott egy árnyékra, amely elnyult a falon és mozogni látszott.

— Ember! — kiáltotta magából kikelve.

Társnője odanézett és elsikoltotta magát!

— Szellem! Szellem!

Vad rémület fogta el a gyermekleányokat. Jajgatva, sikongatva futkostak össze vissza, egynehányuk el is esett. Sikoltásaik kihallatszottak az utcára. A járókelők megálltak és figyeittek. Egyszerre elkiáltotta magát valaki:

— Tűz! Ég a zárdá! Tűz!

Mások azt erősítették, hogy a gyermekeket az apácák kinnözzák. A tömeggé gyűlt kíváncsiak végre is megrohanták a zárdát. Egymás hátára állva felkapaszkodtak a kert falára s a remegő gyermekeket egyenként áttemelték rajta, ki az utcára. Többember elsütötte revolverét, hogy a veszedelem helyére csődítse a közelben tartózkodó rendőröket. Csakhamarkivonultak a zárdá elé a tűzoltók és egy egész hadosztálynyi rendőr. Nagynehezen felnyitották a zárdá kapuját és ekkor kiderült, hogy se tűz nincs, sem a gyermekeket nem bántja senki. Egyszerűen csak rémület van a zárdában, akkora rémület, hogy a leánykáknak is, az apácáknak is elállította a szavát. Azért jó félórába telt, amíg a felriasztott tömeget szétoszlásra sikerült bírni.

— A gaborjáni gyilkosság. Nagyváradról táviratozzák: A gaborjáni gyilkosság miatt újabbán 53 egyént tartóztattak le, köztük a törvénybíró, a községi pénztárnokot és egy községi rendőrt. Miután a lakosság magatartása fenyegető, a csendőrséget megerősítették.

— Veszett kutyák garázdálkodása. Nagyhalma gyűjt. jelenti tudósítónk, hogy a járásban nagyon elszaporodtak a veszett kutyák. Kishalmanyon ma *Báncs Annára* egy nagy veszett kutya ugrott és a karjába kapaszkodott. Csak akkor sikerült eltávolítani, amikor agyonütötték. *Török Ferenc dr. h. főszolgabíró* 40 napi ebzárlatot rendelt el a járásban.

— Egy fillér a község vagyona. Kaposvárról írják a következő közigazgatási sikkasztást. A tabi járásban levő *Jut* községben, amely az ádándi körjegyzőséghez tartozik, *Sörös Ágoston* ádándi körjegyző vizsgálatot tartott és ez alkalommal arra jött rá, hogy a község pénzéből ezer koronát meghaladó összeg hiányzik. A vizsgálat megállapította, hogy a községi pénzekből 1202 korona 55 fillér hiányzik s a községi pénztárban egy fillért találtak. *Szabó József* községi bíró kijelentette ugyan, hogy a hiányzó összeget megtéríti, mivel azonban hivatalos pénzek eltűnéséről van szó, ellene megindult az eljárás. A csendőrség letartóztatta a bírót, akit bekisértek a tabi járásbiróság fogházába. A letartóztatott bírót kihallgatták, de nem tud fölvilágosítást adni, hogy hogyan állott elő a hiány. Időközben intézkedett a letartóztatott bíró, hogy a hiányzó 1202. koronát *Csalán Péter juti albiró Szabó* vagyonából a főszolgabíróhoz lefizesse. Mivel a pénzt időközben megtérítették, *Szabót* a vizsgálóbíró szabadlábra helyezte. Ennek dacára azonban hivatali sikkasztás gyanúja miatt folyik az eljárás a községi bíró ellen, a kit az alispán felfüggesztett állásától.

Férfi öltöny szövetek

Double felöltőkre, Téli kabátokra, Mikádóra szövetek.
Tessék érdeklődni a kizárólagos posztógyári raktárban.

2891

— Önvédelemből megölte a fiát. Kaposvár-ról jelentik: Szokatlan eset történt Tapolcán. Egy jómódu, tiszteletben álló gazdaember agyonvágta a fiát, ki életére tört. Az apa önvédelemből kénytelen volt saját gyermekét megölni.

Tomori János tapolcai gazdának sok bajt, keserűséget okozott József nevű legényfia. Tomoriék elkényeztették egyetlen gyermeküket és az elhibázott nevelés megboszulta magát. A Jóska gyerek legénynére serdült, nagy mihaszna, dologkerülő lett, ki napjait és éjszakáit a korezmákban akarta átfordítani. Az öreg Tomorinak nagy fájdalmat okozott fia züllöttsége. Minden eszközt megragadott, hogy jó utra térítse, azonban a legény megmaradt az elzüllesztés útján. Szüleivel szemben durván, követelőzően viselkedett és nem egyszer inzultálta apját és anyját. A múlt hét egyik napján is reggel jött haza a korezmából a legény. Apja hevesen rátámadt:

— Kár minden jó szóért, amit reád vesztegetek, — mondotta az öreg Tomori. — Szedd össze a holmidat és takarodj a háztól. Kitagadlak!

A züllött legény dühvel válaszolt. Anyja csillapítani akarta két a férfit, azonban a fiu kést rántott és azzal apjára rohant. Az apát roppant elkéseredés fogta el annak láttára, hogy fia késsel rohant ellene. Félkapott egy hasáb fát és azzal rávágott a fiu fejére, aki már szurni készült. A rettenetes ütés a legényt leverte a lábáról, az öreg Tomori azonban még egyet ütött a fejére, amitől megrepedt a fiu koponyája. A legényt a lakásba vitték s itt pár óra múlva meghalt.

— Gyermekes betörő szövetkező. Szegedről írják: Az itteni rendőrség egy tizenkét tagú 9—14 éves gyermekekből álló betörőbandát tartóztatott le. A gyermekek valósággal védés dacszövetséget kötöttek, revolvert, tört és más kézfegyvert szereztek és nemcsak éjjel, hanem kisebb csoportokra oszolva nappal is garázdálkodtak és a lopott dolgokat orgazdákra bízták. Egy részük bevallotta, hogy mielőtt a bandát megalakították, ismert szegedi betörők mellett inaskodtak, s pénzt, ruhát, csirkét és más tárgyakat lopkodtak, csak hogy fizethessenek az öreg betörőknek, kik őket helyes lopásra, hamis kártyázásra, álkulesok készítésére, zárok felnyitására és más dolgokra tanították. A fiatal betörőket az ügyesség fogházába szállították, míg egyet, kit, még nem lehet a gyermekbíró elé állítani, az ujszegedi Árpád-otthonba szállították, honnan azonban az éjjel megszökött.

— Partra vetett hulla. Ma délután négy órakor a Maros hid felett a vár felőli oldalon egy 40—45 év körüli férfi holttestet vetett partra a Maros. A hulla a középosztályhoz tartozható emberé, akinek magas termete és vörös bajusza volt. Személyazonosságát nem sikerült megállapítani. Az alsó temetőbe szállították.

— Házasságszédező. Budapestről jelentik: S. Elze magánhivatalnoknő megismerkedett Schönmann József 26 éves asztaloslegényvel, aki kishirdetések útján feleséget keresett, néhány száz korona vagyonnal. Schönmann azzal az ürüggyel, hogy önállósítani akarja magát, a leánytól apránként 260 korona készpénzt csalt ki, majd amikor a leány több pénzt adni nem akart, faképnél hagyta. A megcsalt leány feljelentésére a főkapitányságra előállították és akkor kiderült, hogy lopásért már többször volt büntetve. Letartóztatták.

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— Fe hívjuk az uri hölgyközönség szíves figyelmét Guttman Izidor, Szabadság-tér 15. szám alatt levő divatüzletére, hol nagy raktárt talál vászon, szövet, mosóárak, blouzok és aljakban bámulatos olcsó árak mellett. 3641

— A nagyközönség szíves figyelmébe ajánljuk Nádler Lajos Andrassy-tér 20. szám alatt levő uri és női divatruházatát, hol teljesen friss árak közismert olcsó árakban kaphatók. 3706

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

TARKASÁGOK.

(Kovács bocsánatot kér.) Ez a jelenet az aradi járásbírósnál történt. Főszereplői: két arad-megyei kereskedő, akik közül a vádlottat Kovácsnak hívják, de nem mindig Kovács volt a neve a sértett férfit nevezzük drámai rövidséggel Spitznek. Kovács és Spitz konkurrensok s természetes, hogy folyton veszekednek. De amit legutóbb Kovács elkövetett, azt Spitz még se engedhette megtorlás nélkül. Ugyanis a dühös Kovács a konkurrens családjára előtt sértette meg Spitzet.

— Ezt nem engedem. Fogházba vitetem azt az embert, — jelentette ki Spitz és bejött az aradi járásbírósnál panaszt emelni.

A tárgyaláson a bíró fölvetette a kérdést:

— Ha Kovács bocsánatot kér Spitztől, megelégszik-e azzal?

— Meg, — felelte a panaszos — de csak úgy, ha otthon a lakásomban, a családom előtt kér bocsánatot, mert a családom jelenlétében történt a sértés.

— Kérem, rendben van, — mondta Kovács, aki kijelentette, hogy másnap délben Spitzhez megy és a család előtt kér bocsánatot.

Másnap csakugyan beállított a vádlott a Spitz lakásába, amelynek előszobájában már izgatottan várta a családját, hogy gyönyörködjék az ellenfél megalázkodásában. Kovács bekopogtatott és alázatos hangon kérdezte:

— Itt lakik kérem a báró Korponay ur?

— Nem lakik itt.

— Akkor pardon — bocsánatot kérek.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. és Pécs.
Honi és angol gyártmányok.
Nagy megtakarítás.

Ezzel becsapta az ajtót és elment. Spitz dühösen utána kiáltott:

— Találkozunk a bíróságnál. Ezzel a bocsánatkéréssel nem elégszem meg.

Néhány nap múlva újra Aradra citálta a bíróság Kovácsot.

— Vagy komolyan kér bocsánatot, — mondta haragosan a bíró — vagy pedig elítélem.

— Kérem, én bocsánatot akarok kérni, — felelte megszeppenve a vádlott.

— Akkor mondja utánam, — szölt a bíró, — így: „Spitz egy becsületes ember. Bocsánatot kérek.“

Kovács pedig sértő, gunyos, éneklő kérdő hangon ezt mondta:

— Spitz egy becsületes ember?? Bocsánatot kérek??

A bíró dühösen rászölt:

— Mit beszél megint? Miért nem úgy mondja, ahogyan én?

Amire Kovács nyugodtan felelte:

— Én belementem abba, hogy a szöveget a bíró ur csinálja, de a muzsikáját én adom meg hozzá.

(A mai cseléd.) Asszonyok között mi másról lehetne szó, mint a toalettról, gyerekekről és a cselédekről.

— Rettenetesek ezek a mai cselédek, — mondta egy urinó, — képzeljék mit csinált a multkor. A kis fiamat, az egy esztendő Pistátfürdette. Amikor a fürdőkádba tette, a gyerek erősen visítani kezdett. Megnézem a vizet, hát rettenetesen forró.

— Az istenért Mari, — mondom neki, — ez a víz legalább 36 fokos. Vegye ki belőle a gyereket.

— Már minek venném ki nagysága, hiszen ennek a csöppségnek fogalma sincs még a fokokról!

(Fürdés.) A kis Grün uszodába készült, de az anyja ráivallt:

— Istenem, Mórickám, ne menj fürödni, ahányszor a mi családukban valaki fürödni ment, mindig valami szerencsétlenség történt.

A kis Móric a tanácsra nem hallgatott, mégis elment fürödni. Majd nagy örömmel jött haza.

— Mi történt veled fiam? — tudakolta az anyja.

— Na, mama, a jóslásod fuccsba ment. Képzeld, ahogy az uszodában levettem az ingemet, hát alatta megtaláltam azt a mellényt, amit a mult nyáron vesztettem el.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

Mielőtt kályhát vásárolna, tekintse meg

SZILÁGYI ÉS TÁRSA,

ARAD, Boros Beni-tér 15.
szám alatt létező, reme-
kül felszerelt kályha
gyári raktárát.

Telefon 646. és 259. sz.

A téli tüzelőfa szükséglet beszerzésére ajánljuk a t. favasárló közönségnek, hogy saját érdekében tüzelőfa szükségletét nálunk vásárolja, mert I. osztályú cserhasáb, I. és II. osztályú bükkhasábfa, cser és bükkdorong tüzelőfa nálunk a legolcsóbban és legtömörebb ölezésben kapható.

Fuvarosok, fűrészelők és hasogatókról szívesen gondoskodunk.

Gróf Zselénszky zimbrói erdőkezelőség tüzelőfarktára Arad, Nagymaradi-ut 12.

3807

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabonavásár.

- Az Aradi Közlöny tudósítójától. -

Arad, október 8.

Oktober hónap közepe felé tartunk és az időjárás olyan jellegzetű, mint a nyár derekán szokott lenni.

Ezen körülmény annyiból kedvező, hogy a különféle mezőgazdasági munkálatok a kedvező időjárás folytán akadálytalanul teljesíthetők.

A gabonaüzlet irányzata továbbra is szilárd.

A mai piacon eladásra került:

Table with 2 columns: quantity and price. Items include 800 mm. buza (uj), 100 mm. árpa (uj), 100 mm. rozs (uj), 200 mm. zab (uj), 300 mm. morzsolt uj tengeri.

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 8.

Amerika 1/2-c1 olcsóbb. Kínálat, vételkedv mérsékelt. 15 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

Table with 3 columns: item name, price per 100 kg, price per 50 kg. Items include Tengeri 1910. májusra, Buza 1909. októberre, Buza 1910. áprilisra, Rozs 1909. októberre, Zab 1909. októberre, Zab 1910. áprilisra, Rozs 1910. áprilisra.

Zárul 5 órakor.

Table with 2 columns: item name and price. Items include Oestrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. október 8.

Buza (szokvány-minőség):

Table with 2 columns: quantity and price. Items include 75 kilogrammos uj, 76, 77, 78.

Buza (Temesvári keresk. áru):

Table with 2 columns: quantity and price. Items include 75 kilogrammos uj, Rozs uj, Árpa uj, Zab uj, Tengeri régi.

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

- Október 8. -

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban... Sertéselészám: október hó 5. napján volt készlet 28012 darab, október 6 napján felhajtattott 444 darab, okt. 6. napján elszállított darab, 325 október 7. napjára maradt készletben: 28,071 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata élénk.

Keresztetik expedicionkba egy jóirásu leány.

IDEGENEK ARADON.

- Október 8. -

Fehér Kereszt szálloda. Pollák Norbert utazó Budapest. Eisler Zsigmond dr. ügyvéd és neje Budapest. Biederman Miksa utazó Budapest. Weiszler János asztalos Oravica. Grünvald Aladár utazó Homonna. Lövy Hugó utazó Budapest. Aczél Jenő utazó Budapest. Veisz Manó utazó Budapest. Balogh Rezső dr. orvos Mezőhegyes. Müller Zsigmond utazó Budapest. Peckol Jenő földbirtokos Hátszeg. Zeichter Dezső utazó Bécs. Haller János utazó Budapest. Fenyős Gyula utazó Budapest. Havas Boldizsár utazó Budapest. Milch Dezső utazó Budapest. Lévai Odön utazó Budapest. Dragán Sándor utazó Budapest. Lachs Dávid utazó Budapest. Szász Ede utazó Budapest. Vertán Péter tanácsos Budapest.

Központi szálloda. Bandler Márton utazó Hamburg. Michel Károly utazó Bécs. Richter Lipót utazó Brünn. Loránd Gyula utazó Győr. Török Adolf utazó Budapest. Edinger Zsigmond utazó Budapest. Singer Lajos utazó Budapest. Kremsa Ernő hivatalnok Budapest. Worser Gyula utazó Budapest. Vida Péter utazó Budapest. Stigler Gyula utazó Budapest. Szalay Zoltán dr. h. önkéntes Debrecen. Koln Ignác kereskedő Szeged. Hauer Ármin utazó Budapest. Kurz Izsák utazó Budapest. Komlós Arnold utazó Budapest. Kolban Zsigmond utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Opreán Ferenc lelkész Szerbcsanád. Benkő György tisztviselő Budapest. Fehér Herman kereskedő Dévaványa. Arkonyi Lajos százados Debrecen. Thiesz Márton vendéglős Puzstakalan. Benedek Ármin utazó Budapest. Weisz József könyvvezető Csermő. Zatosci Emil kereskedő Kristyór. Horváth Ferenc ügyvédjelölt Ujvidék. Karih Alajos építési vállalkozó Budapest. Jellinek Alfréd utazó Innsbruck.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1909. évi október hó 9-én:

B) bérlet. B) bérlet.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény. Irta: Madách Imre. Színpad alkalmazta: Paulay Ede. Zenéjét szerzette Erkel Gyula.

SZEMELYEK:

Table listing actors and roles for 'Az ember tragédiája'. Includes names like Rafael, Kun Irén, Gábor, Harmath J., Mihály, Zalay Margit, Lucifer, Dely Lajos, Ádám, Kesztler Ede, Éva, Kápolnay J., A föld szelleme, Keller I., Rabsozga, Ditrői Mór, 1-ső demagóg, Leövey Leó, 2-ik demagóg, Polgár S., Kulcsár L., Várnai Jenő, Atbényi polgár, Boda Ferenc, Catulus, Beregi S., Péter apostol, Ditrői Mór, Helene, Novák Irén, Boszorkány, Benkőné, Tanitvány, Nagyiván I.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Székesváros-tér mellett.)

Műsor 1909. október 9-én, szombat:

1. A szép cigány. Humoros. - 2. Jephtha leánya. Bibliai dráma. - 3. Modern tanítás. Sines lát ányosság. - 4. Vetétkedő irigyek. Humoros. - 5. Mérgezett bonbonok. Dráma. - 6. A természet csodái. Látványosság. - 7. Édes menyasszony. Humoros. - 8. Coock dr., az északi sark felfedezőjének visszatérése és fogadtatása Kopenhágában.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Október 13., 14. és 15-én:

A jövő háboruja

3 felvonásban. Irta: De Sgardelli Caesar

és Az Ideai grossmezeritsi királygyakorlatok.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. - Cukrászda.

Tudományos kölcsönkönyvtár Aradon.

A társadalmi és gazdasági téren folyó mozgalmak, amelyek napjainkban mind nagyobb és előre nem sejtett arányokban nyilatkoznak meg, a tudomány terén sem maradtak hatás nélkül. A társadalmi és gazdasági intézményeknek, azok keletkezésének és életének szemlélete és leírása olyan mérveket öltött, hogy az egyetemes tudomány birodalmában főleg a társadalomtudományi ág, amely kizárólag e kérdésekkel foglalkozik, egyre nagyobb területet követel magának.

E kérdésben ma már ott állunk, hogy a sociológiának bizonyos alapvető ismeretei az u. n. általános műveltségnek integrans részét képezik csakugy, mint akár a történelem, matematika vagy a természettudományok. Csak hogy amíg ezt a köztudat vallja, addig a hivatalos pedagógia még nem jutott el addig, hogy a tanrendszerek keretében ezt a tudományágat az ezt megillető helyre beillesse. Ennek az ismeretkörnek a megszerzési módja tehát egyedül az önképzés marad.

Ez a körülmény, nemkülönben az, hogy a sociologiai és általában a tudományos művek eladási ára ma még mindig oly magas, hogy beszerzésük jelentékeny tökebefektetést igényel és így azok a forgalomba csak elvétve kerülnek, indítottak arra az eszmére, hogy Aradon meglévő kölcsönkönyvtáramon kívül egy nagyobb szabású és teljesen felszerelt tudományos kölcsönkönyvtárt létesítsenek.

A könyvtár nemcsak társadalomtudományi munkákból fog állani, de más irányú, nemzetgazdasági, politikai, biológiai, jogbölcsészeti, filozófiai, technikai, lelektani és egyéb tudományágakhoz tartozó munkáknak teljes és kimerítő gyűjteménye lesz.

Tartalmazni fogja továbbá a könyvtár azokat a műveket is, amelyek komolyabb és modernebb szépirodalom termékei és nívó tekintetében közelebb állanak a tudományhoz, mint a szépirodalomhoz és amelyek ugyancsak drágaságuk folytán eddig meglehetősen hozzáférhetetlenek voltak.

A folyóiratok közül a Huszadik század, a Nyugat, a Közgazdasági szemle, a Socialistische Monatshefte, stb., utóbbi évfolyamai, valamint a további számai mindenkor megjelenésük után a könyvtár tagjainak azonnal rendelkezésére fognak állani.

Ezzel a modern tudományos könyvtárral, amely Magyarországon első ilyenmű vállalkozás leendő, Arad város közönségének intellektuális rétegeiben elsőrendű kulturális szükségletet vélek kielégíteni. Tovább fejlesztésében e könyvtár az olvasó közönség mindenkorai igényeihez fog alkalmazkodni.

Maga a könyvtár a vezetésem alatt álló és tovább működő szépirodalmi kölcsönkönyvtártól teljesen különálló intézmény leendő, úgy, hogy arra egész függetlenül külön előfizetés nyitattik meg.

A könyvtár csak az esetben létesül, ha legalább 150 előfizető jelentkezik. A jelentkezések előzetesen kibocsátott és kívánatra bárkinek beküldhető előfizetési iv aláírásával tör énnnek. Az előfizetési iv aláírásával az illető egyszersmind kötelezi magát arra, hogy a könyvtárnak legalább egy évig tagja marad.

A belépési nyilatkozatok postán, levelezőlap útján is beküldhetők. A könyvtár mielőbbi megnyithatása érdekében kívánatos, hogy azok néhány héten belül beérkezzenek.

Biztosítéki óvadék gyanánt az előfizetésekor egyszersmindenkorra 3 korona fizetendő, amely összeg az előfizetés megszüntekor mindenkinek visszatérül.

Előfizetési díjak: mindenkorai egy mű kivételére, akárhányszor való cseréléssel: egy hónapra 2 K, egy negyedévre 5 K 70 f, egy fél évre 11 K 20 f, egy évre 22 K 20 f.

A tagoknak a rendes bérleten kívül jogukban áll esetről-esetre kötetenként 20 fillérjével 10 napi időtartamra több művet is kikölcsönözni.

A terv minél szélesebb alapon való megvalósítása érdekében köszönettel venném, ha a közönség köréből az érdeklődők a tervre vonatkozó eszméiket velem közölni szívesek lennének. A beérkező utmutatások alapján annál inkább fog módomban állani a könyvtárt a közszükségletnek megfelelően szervezni.

A könyvtár megalakulása után a nyomtatott katalogus meg fog jelenni.

Aradon, 1909. szeptember hó.

2544

Kiváló tisztelettel KERPEL IZSÓ.

Keresünk megvételre

Pallas nagy Lexicont,
Jókai műveit,
Műveltség Könyvtárát,
Mikszáth regényeit,
Eötvös Károly összes
műveit,
Az Egyetemes Regény-
tár köteteit.

Veszünk
használt kottákat,
Opera kivonatokat,
Operetteket és egyéb
dalgyűjteményeket

A felsoroltakon kívül minden
magyar, vagy idegen nyelvű
könyvet,
valamint

teljes könyvtárakat.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Andrássy-tér 16.

Telefon 517.

Fióküzlet Weitzer J.-utca.

Kivánatra nagyobb vidéki
könyvtárakat személyesen is
megtekintünk.

17891—1909. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszterium
105.858—1909. sz. körrendelete ér-
telmében felhívom mindazokat,
kik 1909. szeptember 1. előtt Ame-
rikába utlevelet váltottak, de mind-
ezideig ki nem vándoroltak, hogy
amennyiben ki szándékoznak vándorolni,
utleveleiket a rendőrkapitányi
hivatalnál záradékolás végett
bemutassák, mert ellenesetben az
ellenőrző rendőrhatalóság által ut-
jokban feltartóztatva és visszaut-
sítva lesznek.

Arad, 1909. október hó 5-én.

Sarlot,
főkapitány.

Telefon szám 242.

**Elektromos erőátviteli
motorokat**
kikölesönöz, elad és fel-
szerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, tele-
fon és villamos csengő
berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Alkalmi vételek
és eladások

ékszertárgyakban
arany és ezüsteneműekben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 3761
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüsteneműek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyakra átcsere-
lőnek TELEFON 438. TELEFON 438-

Villanyvilágítás,
elektromotor, szellőztető, tele-
fon, villámhárító, villamoscsengő
és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillárok,
lámpák és izzótestek a legol-
csóbb árak és legjobb kivitelben

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2.
(a színház főbejáratával szemben, Bohus udvar.)
Telefon 595. 2717

Rosenblüh H. és Társa

ALAPITTATOTT 1804.

Olcsó árjegyzék

oly cikkekről, melyeket kizárólag cé-
günk hoz forgalomba.

Angol kelmék, dupla széles, méterenkint
90 krajcártól kezdve 1 frt. 20—1 frt.
50 ig. **Reklám ár.**

Maradék vászon, közép szálú, minden
célra 28 krajcár, vékonyabb szálú
krajcár, legfinomabb szálú, ke-
lengyére alkalmas 33 kr. Hibátlan jó mi-
nőségek, 30% megtakarítás. E mara-
dékok 4 métertől 8 méterig kaphatók.

Madapolan mosott chifony, vékony
szálú, métere 27 krajcár, közép-
szálú, kelengyére alkalmas, métere
32 krajcár. — Utóbbi rendes for-
galmi ára 45 kr. Rendkívüli alkalmi
vétel. 271

Cérna vászon 2000 mtr. maradékokban
1. rendű creasz női ingre és ágyneműre
méterenkint 72 krajcár, rendes
forgalmi ára 90 krajcár. Rumburgi
tömött szálú métere 35 kr., ennek
forgalmi ára 1 forint 10 krajcár.

Alsó lepedők varrás nélkül hófehér, bór
erős darabja 1 forint 40 krajcár. —
Csoda olcsó ár!

Zsebkendők, férfi és női, színes és fehér
tucatja már 1 forint 60 krajcártól. —
Verseny nélküli olcsó árak!

Asztalnemű, törülközők, egyes darabok
fél árban.

Alsó szoknya — **Jeuponok:** selyem
taft 5 frt. 80 kr., moire 4 frt. da-
rabja. — Minden színben kaphatók.

Női ingek, nagy parti vétel, dus kézi him-
zéssel, darabja 1 forint 65 krajcár.

Szőnyeg, maradékok, ugyancsak 1. ax-
minster nyírott, csekély szövőhibá-
val 2 m. széles, 3 m. hosszú 27
frt., 2½ m. széles, 3½ m. hosszú
42 frt. E szőnyeget a cég már
évek óta hozza forgalomba, eddig
is elkelt több 100 darab a vevők
legnagyobb megaláztatására.

Hímzés maradékok,
Schweizeri, fél árban.

Kirakataink megtekintését kérjük,
azok árjegyzése a n. é. közönség-
nek teljes tájékozást nyújtanak.

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér.

Olcsóbb lett a SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szük-
ségletét már most szerzi be,
vagy jegyezteti elő, 25 %-ot
megtakarít!

- Légszeszgyári kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.
- Porosz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.
- Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.
- Rostált portmentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.
- Kovács szén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Róth József
szénnagykereskedőnél 3741
Arad, Eötvös-u. 3.
Telefon 63. sz.

Van szerencsém igen tisztelt
megrendelőimet és a nagyközönsé-
get értesíteni, hogy az eddig

Steiner és Bakó
cégből társam kilépett és
lakatos műhelyemet
saját vezetésem alatt tovább foly-
tatom.
Kérem fenti körülmény szives
tudomásvételével a nagyközönség
további becses pártfogását, kitünő
tisztelettel

Steiner Jakab,
épület- és műlakatos
Arad, Szabadságtér 15.
(Dr. Schwarz-ház.) 3802

Modern stílusban készült
**háló-, ebédlő- és
uri-szoba butorok,**
valamint előszoba és
konyhaberendezések
nagy választékban, a leg-
jutányosabb árak mellett
csak és kizárólag

Varga József
asztalos mesternél kapható
Arad, Kápolna-utca 6., saját házában.
Két 12—13 éves fiút asztalos-tanoncul
felfogadok. 3765

Vidéki üzlet Czigler Ignácz
évi 80.000 korona
forgalommal előnyös
feltételek mellett át-
adó. Bővebbet „A. B.”
jeligés levelekre me-
lyek ezen lap kiadó-
hivatalába kéretnek.
3809

szobafestő és mázolómester
Arad, Eötvös-utca 12.
(May pék mellett.)

Elvállal szakmájába vágó
mindennemű munkákat hely-
ben és vidéken árkülönbözet
nélkül, legszebb kivitelben, leg-
jutányosabb árak mellett, sza-
vatosság mellett. 3276

Október hó 15-én. Október hó 15-én.
Az első perjámosi
homokmészkeő téglagyár és mészégető
(Róser Mihály és Társai.) 3843
Aradi fióktelepe az Óvár-téren
folyó hó 15-én nyílik meg!
Megrendelések az Óvár-téri gyártelep iro-
: : dájában már most elfogadtatnak. : :

Telefon szám 151.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Magy
könyvkötészet.

Betu-
tóműtőde.

Röviden berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Eljegyzési és
esküvői kár-
tyák, pontos
és csinos ki-
vitelben ..

Aradi Közlöny
a legnagyobb és legter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.
Kiadóhivatali . . . 151.

Legfinomabb csemege

SZÖLLŐ

postakosarankint 3 korona.

Kapható: 3826

Hámory Gazdaságnál
Arad, Deák Ferenc-utca 3.

3173—1909. ikt. szám.

Vésztő község előljárástól.

Hirdetmény.

Vésztő község (Békésmegye) zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet a községi határban létesítendő műkenderáztató kiviteli munkáira.

1. A kenderáztatóval kapcsolatos munkálatok mennyisége hozzávetőleg a következő:

- földmunka (530 m³) és betonmunka 220 m³.
- vasmunka (1600 kgr.)

A földmunka nagyterületen közép kötött agyagtalajban legfeljebb 1.5 m. mélységből való kiásás és elhordásból áll.

Betonmunka 1—2—3 arányu (cement, homok, kavics) portland cement betonból készítendő, a mintegy 18 m. széles, 33 m. hosszú és 1.0 m. mély medence terv szerinti építése, illetve a szükséges anyagoknak azaz mintegy 85,000 kgr. portland cement, 130 m³ homok, 200 m³ kavicsnak szállítása.

Vasmunka a betonba ágyazandó 5/80, 5/50, m/m-es szallagvasakból álló lekötő kapcsok szállítása, elkészítése, elhelyezése.

A fenti két munka nemre az ajánlat egyenként és összesen is, valamint a betonmunkánál külön a beépítésre és külön az anyag szállításra is tehető és pedig:

- alatti munkákra m³-ként.
- alatti munkákra kilogrammonként.

2. Az anyagszállítás és elhelyezés a szerződés megkötésétől számított 14 nap, — a munkálat pedig ugyanazon időtől s illetve a munka megkezdésétől számítva 6 hét alatt befejezendő.

3. A versenytárgyalás alkalmával csupán szabályszerűen kiállított és pecséttel sértetlen borítékba lezárt, 1 koronás bélyeggel ellátott s Vésztő község előljárástól 1. évi október hó 30-ának (harminc) délelőtt 1/2 II órájáig közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

4. Az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5%-a bánatpénzül csatolandó — azon vállalkozónak, kinek ajánlata el nem fogadtatott, ezen összeg döntés után azonnal vissza fog küldetni. Ugyanis ajánlattevők a végleges döntésig ajánlataikkal kötelezettségben maradnak s kötelesek az ipari képesítést is igazolni vagy már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

5. Azon esetben, ha a község az ajánlatokat megfelelőknek nem találja, fentartja magának azon jogot, hogy a munkálatokra vagy azok egy részére új pályázatot hirdessen vagy azok kivitelét házilag biztosítsa.

6. A munkálatokra vonatkozó részletes tervek és szerződés minta Vésztő község-házánál és az aradi m. kir. kulturmérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

7. Munkaadó község fentartja magának azon jogot, hogy a szállítandó anyagok és elvégezendő munkálatoknak fent kiírt mennyiségét a szerződés megkötésekor a körülményekhez képest apaszthatja.

8. A kivitelnél — mi az 1910. év tavaszára halasztatik — az 1907. évi III. t.-cikknek a hazai ipar pártolására vonatkozó rendelkezései betartandók.

Vésztő, 1909. szeptember hó.

Községi előljárástól.

3867

Kereset állandó otthon vésztő községi határban, Köln 88. 5776
Gehzelt írásbeli munkával, Robert
Gruss, Adressenverlag, Köln 88. 5776

M B S M

Kerestetik
3 leánygyermek mellé
nevelőül
egy
okl. tanítónő.

Ajánlatok

ifj. Gantner János

földbirtokoshoz küldendő

Tövisgyházára,

up. Zimándujfalu. 3860

602—1909. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a fajármos Maroshidből kikerült ócska faanyagoknak eladása iránt folyó év október hó 12-én d. e. 1/2 II órakor árverést tart a helyszínen.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

A faanyag 8 nap alatt elhordandó.

Az árverési feltételek, a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeinek 1909. évi október hó 2-án tartott üléséből.

Gazdasági szék.

16691—1909. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369—II/89. sz. alatt kelt intézkedéssel jóváhagyott 12657—884. sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet, vagy asfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalogjártó folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként látassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centiméternyi eséssel birjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonnuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszabbán a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsi bejáratnál hidat építeni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére minden további felhívás nélkül hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ezidő szerint igen kicsiny ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog

Arad, 1909. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot,
főkapitány.

Tanuló felvétetik.

14 éves fiú, ki legalább 2 közép iskolát végzett,

nyomdánkban

felvétetik.

Aprított tölgy tűzifa

állandóan kapható

3866

Laendler Aladár

gőzfűrészgárában Aradon.

Telefon 162. sz.

Ajánlunk első minőségű:
Porosz szalon fűtőszén,
Porosz légszesz pirszenet,
Kétszer mosott ostromi kovácskőszén,
Rostált darabos bükkfaszén.

— jutányos árban, házhoz szállítva. —

3263

Telefon 162. sz.

Előjegyzéseket téli szállításra már most elfogadunk.

Reusz Mór és Fia

porosz kőszén, kokszt és faszén telepe

Arad, Boros Béni-tér 12. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretségi híján

házaslátra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,	kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége,
--	---

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
---	---

Aki

eladni kíván

butort, szongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
---	--

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresel;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban érteztél, ha az

„ARADI KÖZLÖNY” Kis hirdetési

rovatát használja.

Kis magánház

szép udvar és kerttel eladó. Értekezhetni lehet Kasza-u. 11. 3871

Jrodának alkalmas

egy szoba avagy helyiség közel a „Városi kávéházhoz” azonnal esetleg f. é. november hó 1-re keresetnek. Cím a kiadóban. 3868

Közép iskolába

járó, esetleg más foglalkozású fiatalembert laktársul teljes ellátással keresek. Bővebbet József-főherceg-ut 1a. szám a házmesternél. 3865

Kiadó lakás

Egy földszintes modern uri lakás mely áll 5 szoba, előszoba, fürdőszoba, cselédszoba, villanyvilágítás és minden hozzátartozó mellékkel, továbbá nagy gyümölcsös kerttel, 1909. év november 1-étől kiadó. Megtekinthető délelőtt 10—12-ig. Cím a kiadóhivatalban. 3864

Joinai világlapja

a legelterjedtebb magyar folyóirat, összes kedvezményekkel, bérletben vagy számonként eredeti árban házhoz szállítva megrendelhető: Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében, színház-épület, Ugyan itt az összes bel- és külföldi divatlapok és folyóiratok kaphatók. 10000 kötetes kölcsönkönyvtár. Városi és megyei telefon 511. sz. 3241

Kerestetik

expediciókba egy jó írással bíró leány,

Eladó házak

Angyal-utca 13. és 27. sz. jól jövedelmező házak eladók. 3814

Szép ház

közül a Szabadság-térhez, nagy árnyas udvarral, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 3770

Szülőcsomagoló papír,

kosár függőgyekek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 2922

Magánház

Aulich Lajos-utca 10. sz. azonnal eladó. Értekezhetni Rákóczy-utca 10. Ugyanott 2 háztelek eladó. 3852

Intelligens német kisasszony

ajánkozik október 15-ére uri családkhoz. Zongorázik s tanít. Czime J. P. Klein Adolfné, Pécska. 3857

Fráter Söránd

legújabb nótáskönyve 32 oldal terjedelem. Fráter saját szerzeménye országszerte ismert dala „Tele van a város akácia virággal” két koronáért ismét kapható Ingusz I. és fia könyvkereskedésében. Főüzlet Andrassy-tér 16. Fióközlet Weitzer J-utca. 178

Újdonságok kölcsönzésre!

Bruun Laurids: Négy óra története, Radó Imre: Mézes hetek az esküvő előtt, Eschstruth N.: Tündérkirálynő, Szemere Gy.: Ugor Ágnes, Harland Henry: Sampaulo grófné, Mairé Jeanne: A hiábavaló gazdagság, G. Büttner J.: A méltóságos asszony emberei, Szomaházy I.: Mindennapi problémák, Bródy: A villamos, Andornakiné, Pásztor Árpád: Tengeren, tengeren túl; köcsönzésre kaphatók Kerpe Izsó kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

30267—1909.

Hirdetmény.

Közírással tesszük, hogy a Weitzer János-utcai új leányiskola földszintjén f. év november 1-től még bérbeadó 5 bolti helyiségnek bérleti feltételei a hivatalos órák alatt Lócs Rezső gazdasági tanácsnoknál megtudhatók.

Arad, 1909. október 2.

A városi tanács.

6155—1909. tkvi sz.

Együttes árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Verbos Ádám és fiai aradi cég mint jelentkező, továbbá Mandel Samu, továbbá Dr. Keresztes Gyula ügyvéd és Tschech József aradi lakosok mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajtatók javára 49 korona, 154 kor. 550 kor. és 155 kor. tőkekövetelések és jár. tjkvben A. I. 1 sor 476/b. hrsz. fekvő, a szentleányfalvai 160. sz. megye Szentleányfalva községében v. v. területén lévő, Arad-behajtása végett az aradi kir. tör. alatt felvett postaföld dűlőben lévő szántóföldre az árverést 1627 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1909. évi november hó 8-ik napján délelőtti 9 órakor Szentleányfalva községében tartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár kétharmadrésze, vagyis 1084 korona 66 filléren alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 162 korona 70 fill.

készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Arad, 1909. évi július hó 19-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Mészáros,
kir. tiszéki bíró.

3863

Őszi cipő-újdonságok.

Valódi

amerikai czipők

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

2095

Arad, Andrassy-tér 20.

Telefon szám 312.

Az előkelő közönség kedvelt Palermó Pörkölt Kávéja!

Dürr Gusztáv

kávé nagykereskedéséből

Arad, a városházzal szemben.

Próbálja meg ismételten a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik. Ugy fekete, mint tejes kávénak szapora és kiadó, ize, aromája páratlan finom és jó.

Ennél jobb kávé nem létezik!!

A legnagyobb szakértelemmel összeválogatott legjobb fajok! Csakis céggel ellátott 1/4 és 1/2 kilós lezárt csomagokban jön forga'omba.

Közvetlen behozatal a tengeri kikötőből.

Próba mintát Palermó kávéból egy csésze kávéra megízlelés céljából ingyen adok.

Kugler-féle (Gerbaud) csokoládé gyártmányai, főző és csemege csokoládékból mindenféle friss minőségekben állandóan raktáron.

Legméltányosabb ár!

185

Városi és megyei telefon 118.

Pörköltés hőlégen naponta többször.